

Julen 1988

ST. OLAV

*Himmelen glede seg, jorden juble, havet bruse i all sin fylde;
marken juble og alt den bærer. Hvert tre i skogen rope av fryd,
for Herrens åsyn, for han kommer.*

Salme 96

Innhold:

3	Adventsprefasjon	
4	Maria	<i>Anselm av Canterbury</i>
5	Den første julesang	<i>M.R.</i>
6	Kirkebudskap fra Ishavet: Vi lever av hverandres troserfaring	<i>Baby Johannessen</i>
9	Respekter minoritetene – det skaper fred!	<i>Pavens budskap til Verdensfredsdagen</i>
10	En brevveksling om: Sykdom, bønn og helbredelse	<i>A. Raulin OP og B. Roksand</i>
14	Apropos miljødebatten – hvor er humanistene?	<i>Fra «Kirke og Kultur»</i>
15	Innhold 1988	
19	Jan Cato Mollestad in memoriam	<i>Unni Klepper Joynt</i>
20	Guds tjeneres tjener	<i>Brian McNeil c.r.v.</i>
21	Bønn for pavebesøket	<i>Hans Ludvig Martensen SJ</i>
22	De chilenske biskoper – talsmenn for demokrati og forsoning	<i>Gabriele Burchardt</i>
24	Paveprogrammet klart – detaljer fimpusses	<i>UKJ</i>
25	Lys og skygge – men mest lys	<i>Albert Raulin OP</i>
26	Leserbrev	
	Forsidefoto: Jo Ørjasæter	

Gled dere i Herren, atter sier jeg: Gled dere, for Herren er nær.

Fil 4.4.5

3

Adventsprefasjon:

*I sannhet, det er verdig og rett,
vår skyldighet og vår frelse,
at vi alltid og alle vegne takker deg,
Herre, hellige Fader, allmektige, evige Gud,
ved Kristus, vår Herre.
Profetene forkynte ham med én røst,
Jomfruen bar ham med usigelig kjærlighet,
Døperen utropte hans komme og pekte ham ut for folket.
Han virker i oss vår glede,
mens vi bereder oss til å feire hans fødsel,
så han finner oss våkne i bønner
og jublende i vår lovsang.
Derfor synger vi med engler og erkeengler,
med troner og herredømmer,
og med hele den himmelske hærskare
din herlighets pris,
idet vi alle dager istemmer:*

*Hellig, hellig, hellig er Herren, Hærskarenes Gud.
Himlene og jorden er fulle av din herlighet.
Hosanna i det høye!
Velsignet være han som kommer i Herrens navn.
Hosanna i det høye!*

*La oss alle glede oss i Herren,
for i dag er vår Frelser født til verden.
I dag er den sanne fred kommet ned til oss fra himmelen.*

Fra første julemesse

4

MARIA

Gud ga sin egen Sønn,

den han fødte, sitt hjertes eneste, seg selv lik,
den han elsket, som han seg selv elsker,

til Maria,

og av Maria ble det født en Sønn,
ingen annen, men den samme,

for at det etter naturen skulle være én:

Guds og Marias Sønn.

All natur er skapt av Gud, og Gud er født av Maria.

Gud skapte alt, og Maria unnfanget Gud.

Gud formet alt, seg selv formet han av Maria,
og slik gjenskapte han alt han skapte.

Han som kunne skape alt av intet,
ville ikke gjenskape alt ved makt,
men ble først Marias Sønn.

Derfor er Gud alle skapte tings Far,
og Maria er alle gjenskapte tings Mor.

Gud er Far for alt han har opprettet,
og Maria er Mor for alt han har gjenopprettet.

For Gud fødte ham ved hvem alt ble til,
og Maria unnfanget ham ved hvem alle er gjenløst.

Gud fødte ham uten hvem intet er,
og Maria bar ham uten hvem intet er godt.

I sannhet, «Herren er med deg,»
du som Herren ga seg til,
for at all natur i dag, måtte være i ham.

Anselm av Canterbury, fra hans «Meditasjoner og Bønner»

*Vår Gud har vist seg på jorden
og hatt sin ferd blant menneskene.*

Bar 3,38

Den første julesang

5

Feiringen av Kristi fødsel går tilbake til den første kristne tid, og er en fest de fleste kristne opp gjennom tidene har tatt del i med glede.

Clemens, som var Peters tredje etterfølger som leder av den kristne menighet i Roma (årene 88-97), er blitt berømt for det brev han sendte til menigheten i Korint for å dempe indre stridigheter der. Brevet gir mange interessante historiske opplysninger, bl.a. skriver han: «Brødre, vær flittige i å holde på festdagene, og i sannhet fremfor alt dagen for Kristi fødsel.»

Dette er den første, kjente henvisning til festen for Kristi fødsel og den gir grunn til å tro at de første kristne oppfattet denne dagen som en *Dagenes dag*, hvor mennesker skulle samles for å glede seg over den begivenhet som hadde funnet sted, og som skulle komme til å bli feiret i all fremtid. For Kristi fødsel innebar at en ny nåde skulle komme til å besjele verden.

Ved feiringen av denne begivenhet har sangen hatt en fremtredende plass til alle tider. Vi trenger bare minnes det første, store *himmelske* utbrudd i Bethlehemsnatten som evangelisten Lukas beretter om:

«Med ett var engelen omgitt av en himmelsk hærskare
som lovpriste Gud og sang:
«Ære være Gud i det høyeste
og fred på jorden
blant mennesker
som har Guds velbehag!»

Gloria in excelsis deo (Ære være Gud i det høyeste) var kanskje Kirkens første julesang. Telesphorus, som ledet den kristne menighet i Roma fra år 125 til sin martyrdød i 136, skrev at det var bestemt at «i den hellige natt for vår Herres og Frelzers fødsel, feires gudstjenester hvor man høytidelig synger englenes lov-sang. For i den samme natt var det at engelen kunngjorde hans fødsel for hyrdene, slik sannheten selv bærer vitnesbyrd om.»

M.R.

Tilbake til stillhet og meditasjon

«Hele vår trosoppfatning er blitt intellektualisert.» sa biskop Ole Nordhaug ved et kirkemote i Bergen nylig, der man diskuterte kirkens holdning til nyreligiose bevegelser. «I bestrebelsene på å være rettroende har vi mistet mysteriet. Dette mysteriet må vi nå finne tilbake til. Vi må igjen bli bevisst den indre åndelige dimensjon i kristendommen og finne tilbake til stillhet og meditasjon.» sa More-biskopen.

NTB

Økumenisk ungdomsråd i Sovjet

Etter initiativ fra et økumenisk ungdoms-seminar i Odessa er det blitt opprettet et økumenisk ungdomsråd i Sovjetunionen; rådet skal styrke samarbeidet og kontakten mellom de ulike kirkesamfunn i Sovjet og andre land.

Seminaret, som hadde deltakere fra syv

ulike sovjetiske kirkesamfunn, mottok også besøk av en økumenisk ungdomsdelegasjon fra Kirkenes Verdensråd med representanter fra Malaysia, Senegal, Guyana, Sverige, Brasil, Kypros og USA. Delegasjonen var offisielt invitert av Den russisk-ortodokse kirke.

NØP

6 Kirkebudskap fra ishavet: VI LEVER AV HVERANDRES

– I verdenssammenheng er vi som bor her i Norge, et lite folk, men vi har fellesskapsfølelse for hverandre. Dette gjelder særlig her i Nord-Norge. Fra gammelt av er menneskene som bor her nord, henvist til hverandre. Vi er mer isolerte og har gleden av fellesskapet, sier *Gerhard Goebel*, biskop av «Nord-Norge og Svalbard.» *Baby Johannessen* har intervjuet mannen som leder «det nordligste kirkedistrikt i den romersk-katolske kirke.»

Biskop Gerhard Ludwig Goebel er blitt Nord-Norge-patriot god som noen, selv om hans vugge sto i Tyskland. 28 år gammel kom han i 1962 som kapellan til Tromsø katolske menighet. Han tilhører Den Hellige Families orden. Senere ble Goebel sogneprest i Hammerfest (1965-70), og så sogneprest i Tromsø (1970-78). Fra 1979 har han vært biskop i Tromsø katolske stift, som er det nordligste kirkedistrikt i den romersk-katolske verdenskirke, idet stiftet også omfatter Svalbard.

Biskopen gir sin tilknytning til landsdelen ytterligere til kjenne: – Det er naturlig at Nord-Norge inviterer til en viss følelsmessig panteistisk religiøsitet. Naturen er storslagen, og menneskene har en viss aktelse for naturen; man setter naturen i høysætet – gir den guddommelighet. Men troen på at det finnes en personlig Gud bak dette, er på retrett. De fleste voksne her nord har nok fremdeles en gudstro. Vil den generasjonen som kommer, ha det? Jeg antar det vil gå brått nedover med gudstroen. Hvis man ikke får menneskene til nybesinnelse, går det steilt nedover og ikke langsomt. En reinsdyrflokk

som mangler beite, vil ikke gradvis reduseres. Den blir helt plutselig borte når føden mangler.

Hva er Biskopens syn på dagens mennesker, deres verdier og handlingsmønstre generelt?

– På en måte er det som Max Weber sier: «Menneskene er de samme.» Men vi lever i Norge i et sterkt sekularisert samfunn. Samtidig har man visse religiøse tradisjoner. Folk har verdier. Særlig dette å ta vare på hverandre, som må sies å ha vært et særtrekk ved hele det norske folk.

– Det som kanskje er kommet sterkere inn, er at folk nå i høyere grad enn tidligere er blitt «tinglig» orientert. Ting blir erstatning for åndelig fordykning. Menneskene er opptatt av å eie ting – tingene i seg selv blir et mål. La meg skyte inn at ting i seg selv ikke er av det onde. For mange mennesker har velstand og velferd vært en ny opplevelse. Man må bare ikke bli hengende ved tingene som det vesentlige i tilværelsen. Når de åndelige verdier blir for langt borte, blir det tinglige overveldende. Det blir det som omgir oss og preger hele vår eksistens.

– Også vi katolikker er barn av

denne verden, og vi preges av den verden som omgir oss. Vi er ikke de gode mennesker som bare står utenfor og beskuer denne prosessen; den preger både troende og ikke-troende. Og tingligheten preger Norge mer enn andre land. – Den indre avkristningen synes å være kommet lengre her enn andre steder i Europa. Det gjelder forsåvidt de andre nordiske land også, hvor avkristningen kanskje er kommet enda lengre enn i Norge. Land med en sterk katolsk tradisjon har inntil nå ihvertfall bedre maktet å stå imot sekulariseringsprosessen.

Finnes det da ikke verdier hos de sekulariserte mennesker?

– Menneskenaturen er ikke totalt fordervet. Derfor finnes det mange gode trekk, som dette å ta vare på hverandre. De svake i det norske samfunn har hatt mye bedre kår enn i andre land. Egoismen har kanskje vært mindre her; den gamle puritanismen sitter dypt. En viss rettferdighetsans er alltid til stede.

Kan man si at «det är synd om människan?» Eller er mennesket «sin egen lykkes smed?»

– Jeg tror at vi må si at menneskene er sin egen lykkes smed. Å synes synd

Første kristne avis i Litauen

For første gang siden Sovjet annekterte Litauen i 1940, blir en kristen avis nå utgitt i de baltiske stater. Avisen, som har fått navnet «Troens verden,» utgis av «Litauens kristne forening»: en forening av katolske og protestantiske prester og lekfolk.

NØP

Luthersk gudstjeneste i Leningrad sendt i finsk fjernsyn

En gudstjeneste fra en luthersk kirke i Leningrad ble nylig sendt i finsk fjernsyn, — som en samproduksjon mellom finsk og sovjetisk radio. Kirken var fullsatt ved begivenheten.

Den lutherske menigheten i Leningrad består for det meste av den finskættede befolkningen som fra gammelt av har vært bosatt i områdene rundt byen. Denne befolkningsgruppen hadde for revolusjonen 32 kirker, som alle ble odelagt i Stalin-perioden.

NØP

TROSERFARING

på menneskene er for pessimistene.

Er det problematisk med en katolsk kirke så langt mot nord? Blir man isolert fra kirken forøvrig?

— Det har ikke noe å si. Isolasjon kan også forekomme hvor avstanden ikke er så stor som i de nordlige områder. Det bor få mennesker her, og mange bor langt fra menigheten. Dermed er en viss isolasjon gitt.

— Menneskene er ofte som enkeltmennesker isolerte, bortsett fra i tettstedene. Det preger selvfølgelig Kirken her. Skjønt moderne kommunikasjonsmidler har gjort det lettere i de senere årene. Men man setter seg ikke hver dag i et fly. Det gjør kontakten tyngre, for Kirken såvel som for enkeltmennesker. Man har sikkert delvis lignende problemer lengre sørpå. Diasporasituasjonen kan være like stor hvis menigheten er mindre, eller de troende bor like spredt.

Er det nordmenn eller utlendinger som preger kirken her nord? Hva med de unge katolikker — preger de kirkens liv?

— Først og fremst er det nordmenn som preger kirken her oppe, til tross for tiltagende tilsig av utlendinger. De utlendinger som er med i kirken her, er mer integrerte. De har en fast tilknytning til stedet ved norsk ektepartner, eller de har vært her i årevis. Inntil nå har vi nesten ikke hatt flyktninger. Det ser ut til at det skal bli forandret. Jeg har hørt om enkelte av dem som bor spredt, og det er et problem.

Når det gjelder ungdommen, har vi de samme vanskeligheter som mange steder ellers. De unge må oppdage

Her står biskop Goebel og skuer ut over havet og mot midnattsolen ytterst på Sommeroya utenfor Tromsø. Biskopen er ett med Nord-Norge — hans største fritidsbeskjeftigelse, når tiden tillater det, er fisketurer i havgap og fjordarmer.

(Foto: B.J.)

kirken på nytt. Erfaringene viser at det ikke lenger er slik at barn bare overtar foreldrenes tro. De må selv si ja til troen. Mange ganger skjer det — men for en del blir denne prosessen også vanskelig. Her er det viktig at foreldrene hjelper barna til selv å kunne finne sin vei inn i kirken. Ikke bare slik at barn skal tro det foreldrene tror, man at barna selv må finne sin vei. Lykkes det, er det positivt. Det har vi en del eksempler på, men det er langt fra alle som går den veien.

Er det en fordel eller en ulempe for miljøet i kirken at det er så få og spredboende katolikker i nord?

— Det er stort sett en ulempe. Vi lever jo alle av hverandres troserfaring. Troen kan ikke skje uten fellesskap. De små menighetene stiller svakere, siden troserfaringen her er mindre.

— Enkelte steder i mitt fødeland Tyskland husker jeg at naboskap og fellesskap i troen gikk hånd i hånd — menneskene var nær hverandre. Det har vi ikke her. I Tyskland er det slik at tradisjonen må bli bevisst for den enkelte. Her må det å gå i kirken bli tradisjon. Gjør man noe ut fra tradisjonen, trenger man ikke å gi seg selv et puff. Men tradisjonen alene er ikke nok hvis troens bevissthet mangler.

Hvordan er prestesituasjonen?

— I Nord-Norge er den på en måte god nå — ihvertfall tilfredsstillende. Vi har fått fire presten fra Polen til hjelp. Dermed kan vi betjene alle våre sogn og har anledning til å oppsøke folk som bor spredt. Vi skulle selvsagt ønske at vi fikk presterekruttering fra egne menigheter.

Hva gjøres fra kirkeledelsens — det vil

Sovjet får én million bibler

Én million bibler blir sendt til Sovjet-Unionen i år, og dette er et sensasjonelt tall, sier det tyske bibelselskap i Stuttgart. Av disse biblene vil 150.000 komme fra bibelselskapene og kirkene i Skandinavia. Etter feiringen i sommer av den russisk-ortodokse kirkes 1000-årsjubileum er forholdet mellom kirke og stat blitt vesentlig mindre spent, og kirken er forbløffet over «hvilke anmodninger som blir imotekommet.»

AFTENPOSTEN

Tyske katolikker vil ha tiltak mot Ceausescu-plan

Sentralkomiteén for tyske katolikker (ZdK) oppfordrer den vest-tyske regjering til å ove påtrykk overfor Romanias statsleder Nicolai Ceausescu for å forhindre planene om etablering av såkalte «agroindustrielle» soner. Dette vil blant annet innebære en rasing av flere tusen

landsbyer i landet, og de nye områdene vil bli usedvanlig vanskelige å bosette, ifølge ZdK-presidenten Hans Maier.

Han la videre vekt på at det må bygges opp en internasjonal opinion, som gjennom felles påtrykk overfor det rumenske regime kan forhindre den planlagte omlegging.

NØP

8

si Biskopens side — for å sveise de troende i bispedømmet sammen? Tror eller vet De om at noen føler seg utenfor?

— Jeg vet at det alltid er noen som føler seg utenfor. Men det ville jeg neppe kunne forandre på. Jeg kan kanskje bøte på det ved at de gis mulighet til å oppleve fellesskapet sterkere, for eksempel ved større arrangementer. Men det er aldri nok med enveiskjøring fra biskopens side — den enkelte må også investere. Men jeg som biskop gjør vel aldri nok.

Føler Biskopen seg ofte utilstrekkelig?

— Ja, ofte og i ganske høy grad.

Var det overraskende for sognepresten langt der nord å bli kallet til biskop?

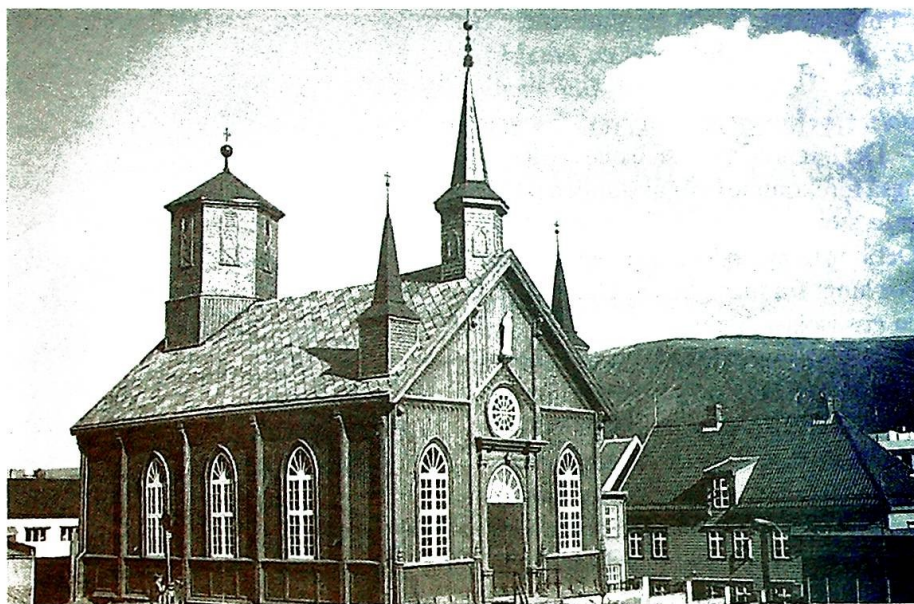
— Egentlig både ja og nei. For det var vel ikke så mange å velge mellom som ville være her i utkanten, etter at én biskop hadde trukket seg.

Hvilken rolle tillegger Biskopen legfolket i bispedømmet?

— Legfolket er kirken. Uten legfolket hadde man ikke kirke.

Hvilken betydning har gudstjenesten for katolikkene idag?

— Jeg tror den har en veldig stor betydning. Kirkelighet og religiøsitet hører for katolikkene mer eller mindre sammen, nettopp ut fra den betydning messen har i den katolske kirke. Det finnes jo ikke noen kristen religion hvor Jesu kors og oppstandelse har en så sentral plass i den daglige gudstjenesten som i vår kirke — feiringen av Jesu død og oppstandelse. Det er ikke noe løsrevet fra det daglige liv. Hvis dette virkelig hadde gått opp for våre katolikker — og det

Vår Frue Kirke i Tromsø, til høyre for kirken ligger Bispegården.

er mitt anliggende — da var kirken rotfestet i deres sinn.

Er katolikkene fortsatt opptatt av kirkeåret som hellig syklus?

— Vi burde være det, fordi vi lever med kirken i kirkeåret.

Hva er den dypeste kvintessensen i den katolske tro?

— Kristusnærheten — det er den det egentlig kommer an på. Derfor bør all økumenikk begynne hos Kristus, — ikke fra mennesker, men fra Sentrum. Det er det det kommer an på. Om noen har et embede, så går det over om noen år; det er det at vedkommende har Kristusnærhet som gjør mennesket hellig.

Er vår katolske kirke i Norge for intellektualisert?

— Nei, jeg tror ikke det. Vi har mange intellektuelle som har sluttet seg til kirken, men det betyr ikke dermed at kirken er intellektualisert.

Hvordan føles fellesskapet med verdenskirken her i nord?

— Jeg tror bevisstheten om å tilhøre en verdenskirke er ganske stor blant våre katolikker her nord. De vet at de tilhører et stort fellesskap, og at det innebærer et visst ansvar for dem. De opplever at dette ansvar blir tatt vare på ved hjelpen de får både åndelig og materielt.

Føler selv en biskop avstand til Roma/Vatikanet eller er det problemfritt?

— Roma er så langt unna at det er helt problemfritt.

Hvorledes er det økumeniske klima i Nord-Norge?

— Jeg tror det varierer fra sted til sted. Stort sett kan jeg si at det er meget bra. Vi har de fleste steder hatt felles bønneuker — felles korsvei — og vi har hatt besøk i vår kirke av protestantiske prester. Selv har jeg holdt

Religionsundervisning i Latvias hovedstad

For første gang i Sovjetunionens historie blir det nå gitt religionsundervisning ved en høyere skole. Fra kommende semester skal en pastor i Den reformerte kirke — på statlig lønn — gi religionsundervisning i Latvias hovedstad Riga.

Den offisielle begrunnelse for å gi slik undervisning er et ønske om å «bedre forståelsen for russisk kultur og historie.»

NØP

Du og jeg — og alle de andre

«Det er følt med den derre apartheiden. I Sør-Afrika pisker de folk og lar dem bo i slumområder bare fordi de er svarte.» Roger Johansen og Hans Christian Rivrud kan ikke skjønne hvorfor han Botha gjør så slemme ting mot sine landsmenn. — «Men han Nelson Mandela er en skikkelig tøffing. Han sitter frivillig i

fengsel for at de andre med svart hudfarge skal få det bedre.»

De to guttene fra Stange i Hedmark besøkte nylig hovedstaden i anledning 40-års-jubileet for FN's menneskerettighetserklæring. Tidligere i år deltok alle skolene på Stange i et FN-prosjekt. Undervisningsopplegget ble kalt «Du og jeg og alle de andre.»

FRA NATIONEN

9

preken i den lutherske domkirke her i Tromsø.

Hva venter Biskopen seg av Pavens besøk?

— Å få kirken markert her i landet — at kirken ikke bare blir sett på som sekterisk, men at den blir sett på som en verdenskirke. Besøket vil også styrke våre katolikker i deres tro, konkluderer biskop Gerhard Goebel.

Respekter minoritetene — det skaper fred! Pavens budskap til verdensfredsdagen 1. januar 1989

Nesten alle land i verden har tatt imot minoritetsgrupper innenfor sine grenser, grupper som forsøker å bevare sin identitet samtidig som samfunnsutviklingen generelt går mer og mer i internasjonal retning. Den utfordring som ligger i disse to «motsatte» tendenser, rører direkte ved kjernen i fredsproblematikken.

Derfor er det tema pave Johannes Paul II har valgt for verdensfredsdagen 1989 — *Respekter minoritetene — det skaper fred!* — en inntrengende appell til alle om å bidra aktivt til fredsarbeidet nettopp ved å respektere og fremme minoritetenes rettigheter. Uansett utgangspunkt eller historiske forhold har alle minoriteter noe felles: de kjenner alle lidelsen og det å bli revet opp med roten. De minner oss klart og tydelig om at menneskeheten danner én familie, og at hvert menneske har sitt umistelige verd. Men også de enkelte folkeslag har rettigheter som må respekteres. Denne overbevisning, som er fastslått i en rekke internasjonale erklæringer, må finne sitt konkrete uttrykk og bli virksom i de sosiale strukturer og i rettssystemene. De må oversettes til daglig liv, i den enkeltes liv og i fellesskapets.

Derfor vender paven seg i sitt budskap til alle stater, til de internasjonale organisasjonene og til alle mennesker og ber om at de må bidra til å bygge et samfunn hvor det er plass for den rettmessige forskjell, og hvor det gis mulighet for alle folkeslag til å bidra til fredens sak. Som i sin siste encyklika *Sollicitudo rei socialis* («Om Kirkens sosiale ansvar» - 1987), minner han også i budskapet til verdensfredsdagen om at «freden tilhører oss alle eller ingen.»

På samme måte som det ikke kan bli fred når en gruppes rettigheter — de religiøse innbefattet — ikke blir respektert, så skader det freden når man bruker vold eller nekter dialog og samarbeid. Men det finnes andre og subtilere former for trusler mot freden, nemlig at den enkelte eller hele grupper «stenger hjertene for hverandre.» Temaet for verdensfredsdagen 1989 legger oss alle på hjertet at det er vår felles plikt å bidra til å «bygge freden,» og minner oss om at hvert menneske har sin ganske spesielle del av ansvaret for freden. Minoritetene har sitt uunnværlige bidrag å gi til fredens sak. Regjeringene, folkene og minoritetene selv må gjøre alt som står i deres makt for å styrke freden.

L'Osservatore Romano

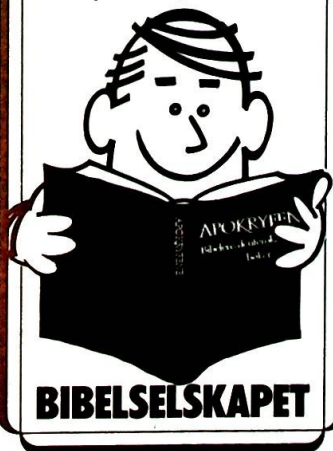
APOKRYFENE

Nå i en ny oversettelse, med bl.a. Salme 151.

Apokryfene utfyller et historisk gap mellom Det gamle og Det nye testamente. Og gir en verdifull innsikt i jødisk tro og liv fra ca 200 f.Kr. til 100 e.Kr. Apokryfene var en del av de første kristnes Bibel.

Pris kr 198,-

Behagelig tale skaffer mange venner, en vennlig tunge får gode ord igjen.
Sirak 6,5

BIBELSELSKAPET

Bry oss om hverandre – uten angst
«Vi må greie å ta vare på de gode kvaliteter og verdier i omsorgen – det at vi bryr oss om hverandre i et ekte og dypt fundert medmenneskelig engasjement.»

Uttalelsen kommer fra Aage Müller-Nilssen. Denne gang er det imidlertid ikke som generalsekretær i Kirkens Bymisjon St. Olav siterer ham, men som leder i Landsforeningen mot AIDS. Han minner oss om at «det er fort gjort å ta de store

ordene i sin munn, men det handler om bårse realiteter. Vi går i forsvar – dessverre ikke bare på riktige og formålstjenlige måter.

AIDS-epidemien utfordrer oss som enkeltmennesker og som samfunn på våre mest sårbare områder. Epidemien utløser vår angst... Det odeleggende forsvar er den angststyrte isolasjon av smittede, syke og deres pårørende.

Omsorg og nærhet smitter ikke. Vi vet

hva som smitter. Så får vi fortsette kampen for å bevare og styrke de sosialpolitiske rettigheter og rettssikkerheten. Men samtidig – og nettopp derfor – satse sterkt på en omsorgskampanje – hjelpe hverandre til å utløse de gode sosiale verdier oss imellom. Ta vare på den praktiske og hverdagslige medmenneskeligheten. Bry oss om hverandre uten angst.»

FRA LMA-POSTEN, ORGAN FOR
LANDSFORENINGEN MOT AIDS

10 En brevveksling om: SYKDOM, HELBREDELSE

En preken av pater *Albert Raulin* med utgangspunkt i beretningen om Jesus som leger en spedalsk (Mark. 1,40-45), ble – på oppfordring – til en artikkel i Aftenposten, som på sin side ga støtet til en meningsutveksling pr. brev mellom pateren og *Bjørn Roksand*, diakon i Den norske kirke.

St. Olav ønsket å trykke prekenen og ble i den forbindelse gjort oppmerksom på dens «etterspill,» som vi fant så interessant og aktuelt at vi innhentet tillatelse til å trykke også det. Varm takk både til pateren og til diakonen.

Pater Albert Raulin:

Vår tids spedalske

Spedalskheten representerer et problem som i tusener av år har ridd menneskeslekten som en mare. Og denne sykdommens historie er umåtelig lærerik. Den viser oss blant annet at det på et slikt område er ugjærlig å nøye seg med prinsippet «Bibelen alene.» Det gamle testamentet vitner bare om strenge forholdsregler som uskadeliggjør de spedalske, og Det nye testamente refererer bare mirakuløse helbredelser som i Markus-evangeliet (1,40-45). Der finnes annet å si om spedalskhetens historie.

Middelalderen forsøkte å løse problemene, ikke etter Bibelens bokstav, men i dens ånd. Det gjaldt å beskytte samfunnet effektivt, men samtidig å manifestere solidaritet med de syke. Resultatet ble både et strengt regelverk og en frivillig – ofte heroisk – omgang med de spedalske.

Kloster-behandling

En egen ridderorden, Lazarus-ridderne, ble grunnlagt. Europa ble dekket med

tusenvis av såkalte St. Jørgensgårder hvor de spedalske i et slags klosterlig samliv fikk sin forpleining. Og av og til gikk omsorgen for de spedalske lengre enn som så: Etter gjennom hele sin ungdom å ha vært full av avsky for disse stinkende vesener, tok Frans av Assisi en vakker dag skrittet i Jesu navn. Da han møtte en spedalsk på sin vei, sprang han av sin hest, løp mot den syke, la sin skjerv i hans hånd, bøyde seg hurtig og kysset den syke, mens kvalmen stod ham i halsen.

Typisk for middelalderen er denne blanding av jernhårde regler for å beskytte samfunnet mot smitte og entusiastisk vilje til å elske Kristus i de mest prøvede av hans brødre. Bildet av «kysset til den spedalske» er patetisk i sin medisinske ubehjelpelighet, men av enorm symbolsk rekkevidde. Det er en hel kultur som roper: «Vi kan ikke helbrede deg – la oss i hvert fall vise deg vår ubetingede kjærlighet.» Lenger kunne de ikke komme den gangen. Og så sent som i begynnelsen av vårt århun-

dre, møter vi i det sydlige Stillehavet et praktexemplar på denne kristne holdning: Pater Damian, de bannlystes prest fra Flandern, som levde blant de spedalske og døde blant dem.

Jesu verk

Og så gikk vår sivilisasjon hen og fant et effektivt middel mot lepra. Takket være den norske legen Armauer Hansen ble spedalskheten uskadeliggjort. Er det nødvendig å understreke at evangeliets drøm dermed gikk i oppfyllelse? Evangeliet, det er jo Jesus, og han *helbredet* spedalske han traff på sin vei. Armauer Hansen fullførte Jesu verk, som allerede var blitt fremmet av den sum av neste-kjærlighet som de tidligere århundrer hadde investert i de spedalskes tjeneste.

Den historien peker ikke i retning av «Bibelen alene,» men i retning av Bibelen virksom i helgenenes kreativitet på neste-kjærlighetens område, samt vitenskapens innsats i helsens tjeneste! Alt dette må tas med i betraktning når man skriver spedalskhetens historie. Slik går menneskeligheten frem.

Camus' pesten

En fransk forfatter, Albert Camus, har skrevet en roman om en annen høyst smittefarlig sykdom: pesten. Agnostikeren Camus har ingen plass blant kirkefedrene. Hans problem var hvordan man kunne klare seg uten Gud! Ikke desto mindre er «Pesten» av stor betydning for de kristne som reflekterer over vårt forhold til et samfunn rammet av en smittsom og uhelbredelig sykdom. Og hvem av oss er ikke opptatt av dette spørsmål i dag, i AIDS' tidsalder?

I romanen er den såkalte kristne holdning representert ved en jesuitt som starter med å preke at sykdom er en rettferdig straff, og at vi bør bøye oss for Guds

Familien — vern mot ensretting

«Når det indre marked i EF virkelig gjøres i 1992, bør man ikke bare tenke på økonomi, men også på folkenes — og familienes Europa,» sier Nicolas Estgen, medlem av Europa-parlamentet, formann for en familieaksjon i Luxemburg.

«Når alt kommer til alt, formidler familien flere verdier enn andre institusjoner i samfunnet. Familien er en beskyttende mur mot ensretting, dumhet og avstumphet.» KIPA/KATOLSK ORIENTERING

I disse kjendis-tider

«Kjendis er anvendelige greier,» skriver Anders Gjevner i Arbeiderbladet. «Og nå trenger man ikke lenger være rikssynser for å få uttale seg om tingenes tilstand. I ukas utgave av billedbladet *NÅ* snakker kjendisdamer om fordelene ved yngre kjærestere.

Og «Se og Hor» har latt seg inspirere av Fleksnes' vidervedigheter ved Perleporten til å spørre kjendiser om livet etter døden. Ole Paus' svar bør bli legendarisk i så måte: «Jeg vet ikke om jeg kommer tilbake etter at jeg er død, men hvis jeg gjør det, lover jeg å ringe «Se og Hor» med en gang.»

OG BØNN

hånd som refser oss. En ikke ukjent reaksjon hos mange av våre medkristne i dag! Senere skifter pateren mening og kaster seg ut i bekjempelse av sykdommen, men uten å beskytte seg selv, fordi han — sier han — overlater denne beskyttelse til Guds forsyn. En like håpløs holdning som den første, men den har også sine representanter i de kristnes rekker.

Ansvarsfølelse

Vi vet at dette gir et falskt bilde av kristendommen, men da må vi foreslå et bedre. For sin del mener Camus at menneskets storhet viser seg i å tjene mennesket uten å gjøre seg håp om noen endelig seier; uten illusjoner i det daglige, men med sterk ansvarsfølelse. Er det ikke en holdning som fortjener respekt og anerkjennelse?

Fremdeles intet «Bibelen» alene.» Menneskenes erfaring er blitt rikere i århundrenes løp, og vi må lytte til alle gode råd fra mennesker med god vilje. Les «Pesten» av Camus, det er ingen bortkastet tid, så sant de kristne ikke har noe monopol i helsens tjeneste.

«Skumle individer»

Vår tids verste fristelse er imidlertid den illusjon at vi hadde det svært godt. Vi var «nesten» friske alle sammen, og vi levde et bekymringsløst liv også på det seksuelle område. Alt ordnet seg til det beste. Og plutselig dukker noen skumle individer opp som ved sin hittil ukjente sykdom truer vår velstand. Hva skal vi gjøre med dem? Det ville være ukultur av oss å reagere som om der aldri tidligere — både fra kristent og ikke-kristent hold — var blitt foreslått holdninger; og noen var mer humane og kristne enn andre. Vi kan velge å gå tilbake til Det gamle testamente og middelalderen i

dens hjelpeløse aspekter, men vi foretrekker at det ville være utålelig regresjon.

Nestekjærlighet

Vi må forstå at «vår tids spedalske» ikke utgjør en brysom gruppe av farlige mennesker som angriper oss. Det er noe som heter solidaritet og — på kristen grunn — nestekjærlighet. Solidariteten kan vi studere med utbytte hos Camus og andre kjennere av det menneskelige sinn. Men vi har nok også noe å lære av middelalderen i dens dypeste inspirasjon. Hvorfor ikke lære av våre fedre i troen at den som elsker Kristus, ikke bare pleier den spedalske, men også, når Ånden blåser i storm, *kysser ham*? Selve tanken åpner svimlende perspektiver, men vi kan ikke holde dem utenfor. Frans av Assisi var ikke sinnssyk. Han var bare gjennomsyret av Kristi kjærlighet. Den som bør få oss til å si: Vel, vi kan ikke helbrede deg. La oss i hvert fall vise deg vår ubetingede kjærlighet.

Målet er imidlertid alltid det som Jesus nok oppnådde med én gang, men som av oss krever stor og langvarig innsats: *At den syke skal bli frisk og den friske forbli det.*

Kjære pater Raulin

Jeg leste med stor interesse Deres artikkel i Aftenposten for 27. februar: Vår tids spedalske. Deres grunntanke — «Vi kan ikke helbrede deg — la oss i hvert fall vise deg vår ubetingede kjærlighet» — har jeg ingen vanskeligheter med å gi min tilslutning.

Når jeg tar et lite forbehold, henger det sammen med Bibelens eget vitnesbyrd, som bl.a. er gjengitt i Markus 16,17-18: «I mitt navn...skal de legge hendene på de syke, så blir de friske.»

Det er blitt bekreftet bl.a. i siste vers av Markusevangeliet. Og selv om enkelte vil hevde at Markus-slutten ikke finnes i de eldste avskrifter, og at det skulle svekke autensiteten, så bekreftes selve temaet i andre Jesus-ord, i apostelgjerningene, i Jakobs brev o.l. Og dette er ikke bare den første Kirkes erfaring, men helbredelser har skjedd ned gjennom historien, frem til våre dager.

Ektheten i mang en helbredelse er blitt betvilt av mange, også innen kirkesamfunnene. *Og den tvil og vantro kan jo i seg selv være grunn til at det ikke er skjedd flere helbredelser og undergjerninger?!* «På grunn av deres vantro var det ikke mange mektige gjerninger han gjorde der» (Matt. 13,58) — altså: Helbredelse fra Jesu side forutsetter en slags «samarbeid» mellom Ham og de troende. Vår tid er ikke akkurat kjenetegnet ved en sterk og omfattende tro.

Dette forhold understreker et tema som De bringer inn flere ganger, nemlig at «Skriften alene» ikke er tilstrekkelig forståelsesgrunn. Skriften står selvfølgelig aldri alene. Det ovenstående viser at TROEN er viktigste forutsetning for en rett Bibelforståelse.

Jeg vil nå så lenge det er mulig, tro at *imholdet* i denne tro ikke på noe punkt må motsies av det Bibelen, fortrinnsvis Det nye testamente, sier. Guds ord og kraft er den samme i dag som til alle tider. Om kraften øyensynlig var nærmere der Jesus vandret, så skulle likevel Den Hellige Ånds nærvær kunne bevirke det samme etter hans død og himmelfart. Utfordringen til oss burde vel da være å skape forutsetningene for den rette tro, den tro som bl.a. helbreder.

Den medisinske vitenskap har bragt med seg mange helbredelser. Dette gleder vi oss alle over. Likevel: *frelse* — som ifølge Jesus omfatter både legeme

Kirken i Kina

Den kinesiske folkerepublikken har gitt Vatikanet beskjed om at Den hellige stol må stanse innblandingen i Kinas indre anliggender og bryte forbindelsen med Taiwan. Først da kan man komme tilbake til normale forhold.

Fra Vatikanets side skal det være uttrykt ønske om direkte forhandlinger med den statskontrollerte utbryterkirken i Kina.

CATHOLIC HERALD

Kristne utvandrere fra Israel

Muslimske fundamentalister i Israel fortrenger i større og større grad de innfødte arabiske kristne. Dette skjer særlig i områdene rundt Jerusalem og Betlehem.

Overfor det katolske nyhetsbyrået KNA i Jerusalem har representanter for kirkene i Israel meddelt at de kristne i løpet av de siste par årene har vært offer

for en «planlagt islamisering» av landet. Fundamentalistiske muslimer prøver å «kjøpe» de kristne ut av landet ved å tilby huseiere og forretningsdrivende en pris for eiendommene som er tre ganger høyere enn den virkelige verdi. Dersom ikke dette har nyttet, har det hendt at eiendommer er blitt satt i brann.

NØP

12

og sjel – må vel være Kirkens viktigste anliggende. Og vi vet at Jesus ikke godkjente alle som hadde gjort kraftige gjerninger i Hans navn. Mange av medisinske kraftige gjerninger er ikke utført i hans navn. Derfor kan ikke vitenskapen bare føre med seg godt, dvs. frelse, som er det høyeste gode. Ved å fokusere oppmerksomheten på vitenskapen, avleder vi kanskje oppmerksomheten fra det som for Gud er det viktigste: at han vil at de skal til Ham.

Det ville glede meg om De fant tid til å kunne reflektere sammen med meg!

Vennlig hilsen
Bjørn Roksand

Kjære Bjørn Roksand

Tusen takk for brev datert 29. februar. Jeg setter pris på Deres ønske om å innlede en samtale omkring enkelte punkter som jeg berørte i min artikkel i Aftenposten.

I likhet med Dem tror jeg på mulige helbredelser ved Guds nåde og på en måte som legene ikke kan forklare. Dette er i høy grad anerkjent i den katolske kirke. Hvor mange underfulle helbredelser det kan bli, og grunnene til at de ikke er flere, vil jeg overlate til Vårherre å bestemme. Det jeg er sikker på, er at mirakuløse helbredelser, som dem Jesus utvirket, ikke er ment å løse helseproblemer. Mirakler er «tegn» ikke faktorer som innvirker på helsestatistikken. Og bra er det på den måten. Det er fordi Det gamle testamente *bare* vitner om strenge forholdsregler angående de spedalske, og fordi Det nye testamente *bare* refererer mirakuløse helbredelser at jeg fremhever at historien om spedalskheten ikke kan skrives uten å sette andre krefter i gang (heltemot og sakkunnskap bl.a.).

Å skape forutsetningene for troen er

selsagt Kirkens hovedoppgave. Dette for at Guds rike skal komme. I vår kamp mot smittsomme sykdommer finnes der andre faktorer som er mer spesifikke og bedre egnet til å virke på statistikken (dvs. på folks helsetilstand i den utstrekning den lar seg måle). Å fokusere på legevitenskapens fremskritt *når det gjelder bekjempelse av sykdom* avleder overhodet ikke vår oppmerksomhet fra den appell som lyder i Evangeliet, nemlig: Vend om og tro på det glade budskap.

Med mange hilsener
Albert Raulin OP

Kjære pater Raulin

Takk for Deres brev av 2/3, og at De slik fant anledning til å svare meg!

De sier at mirakler er «tegn» – tegn om Han som kom og skal komme igjen for å opprette sitt evige Rike – og jeg er enig og takknemlig fordi Gud slik understreker sitt nærvær og viser sin makt.

Likevel synes jeg det etterlater et spørsmål at Hans troende i dag ikke i større utstrekning har kraft til å helbrede (eller skjer det – uten at det blir kjent? Hvorfor? For andre skal jo kunne «se de gode gjerninger dere gjør og prise deres far som er i himmelen» – Matt. 5,16 – det må jo være en viktig hensikt med «tegnet»). Jeg tenker slik: Gjennom synden kom døden inn i tilværelsen, og før død kommer som regel sykdom. Jesus avviser likevel i hendelsen med den blindfødte at sykdom eller lyte alltid har sammenheng med synd, egen synd eller foreldrenes. Og godt er det.

Likevel avviser Han ikke at det i enkelte tilfeller (mange?) er sammenheng mellom synd og sykdom: Han helbreder sykdom og tilgir synd samtidig. I vår tid bekreftes dette f.eks. gjennom påvisningen av at det er sammenheng mellom

livsførsel og sykdom (tobakksrøking/kreft, kosthold/hjerte-karsykdommer o.l.).

Mitt spørsmål blir: Hvis synd er inne i bildet som årsak, evt. som delårsak til en sykdom, hvorfor fører så ikke Kirkens tilgivelse til helbredelse eller bedring? Tilgivelsen går selsagt primært på forholdet Gud/individ, at han ikke tilregner oss de tilgitte synder på dommens dag. Men Gud er skaper også av kroppen, som til og med kalles «Guds tempel» som uttrykk for den store vekt Gud legger på det legemlige. Dermed burde jo sammenhengen mellom den frigjøring som tilgivelsen gir, og (større) helse kunne tydeliggjøres?

Når troens helbredelse skjer så sjelden, henger det selvfølgelig sammen med mange forhold. Men en viktig forutsetning, som da øyensynlig ikke er tilfelle fullt ut i dag, turde gjelde kirkesamfunnenes forkynnelse og fromhetsliv. Jesus forutsetter tro for selv å kunne gjøre sin gjerning (Matt. 13,58), og det må da også gjelde Hans efterfølgere. M.a.o. at forkynnelsen i dag ikke synes å skape den form for tro (Rom. 10,14) som gjør helbredelse mulig.

Og dermed er vi tilbake til understrekningen i Deres svar, nemlig at «legevitenskapens fremskritt...overhodet ikke avleder vår oppmerksomhet fra den appell som lyder i Evangeliet...» Mange mennesker søkte i tidligere tider kirken for helbredelse og trøst og fikk det og kanskje troen også. I dag fungerer vitenskap og medisin «på (tilsynelatende?) egne premisser» og gir helbredelse til mange. Derfor behøver de syke ikke søke kirken for helbredelse.

Svaret er selvfølgelig ikke at vi ikke skal søke medisinske hjelp ved sykdom, men heller at medisinen og kirken *sammen* bør søke å klarlegge forholdet mel-

Fadervår på felles-arabisk

Rådet for kirkene i Midt-Østen kan fortelle at det nå foreligger forslag til en felles arabisk utgave av Fadervår og Den nikenske trosbekjennelsen.

Hittil har det vært ett spesielt vanskelig hinder å komme over, nemlig oversettelsen av bonnen om «det daglige brød.» Noen ordlyder har tilknytning til nattverdsbrødet, mens andre refererer til vanlig brød.

NØP

Cuba klar for bibelimport

Cuba's kristne vil få femti tusen nye bibler i løpet av de kommende fem år. Ved generalforsamlingen i Baptistenes verdensallianse kunne de kubanske delegatene meddele at myndighetene hadde gitt klar-signal for importen etter at alliansens generalsekretær Denton Lotz hadde drøftet saken med Cubas leder Fidel Castro.

NØP

«Jesu siste fristelse»

I Israel har man forbudt Martin Scorseses film etter at myndighetene har fastslått at filmen kan virke støtende på kristne.

CATHOLIC HERALD

Musikere sorger for taffelmusikk, mens hunden slikker den spedalske Lasarus' sår.
(Ukjent middelalder-kunstner).

lom sykdom og synd. Å overlate sykdom som et biologisk/fysisk problem til medisinen alene, er i et større perspektiv å gjøre menneskene en bjørnetjeneste, selv hvor fortjenstfullt det er at medisinen kan redusere menneskelig lidelse. For det er mer enn kroppen det gjelder. Med den oppblomstring av hedensk religiøsitet som f.eks. New Age representerer, og som gjerne vil være «vitenskapelig,» risikerer man at kvakksalveriet overtar eller vil kunne prege arbeidet om medisinen skulle begynne å beskjeftige seg med åndelige problemer.

Men våger kirkesamfunnene et slikt fremstøt overfor en av de sterkeste ideologiprodusenter i tiden? Jeg har en be-

klemmende følelse av at de fleste kirkesamfunn i lange tider – kanskje fordi de mangler en gjennomarbeidet inkarnasjonslære som kan beskytte kroppen og det materielle mot å bli utlevert til hvilke som helst åndskrefter?

Jeg hører gjerne fra Dem.
Vennlig hilsen
Bjørn Roksand

Kjære Bjørn Roksand

Måneder er gått siden jeg fikk Deres siste brev. På en måte mente jeg nok at jeg allerede hadde svart på Deres viktige spørsmål. Men nu vil bladet *St. Olav* gjerne trykke vår korrespondanse, og det ser ut til at både De og redaktøren

ønsker et siste innlegg fra meg. Jeg skal prøv å si det vesentlige og si det i kort-het.

De tegn Gud gir oss for å styrke vår tro, er helt og holdent hans initiativ. Derfor gjentar jeg hva jeg har skrevet før: «Hvor mange underfulle helbredelser det kan bli, og grunnene til at det ikke er flere, vil jeg overlate til Vårherre selv å bestemme.»

Teologene kan selvsagt bruke meget av sin tid og sin forskning til å studere forholdet mellom synden og sykdommen. Det er et spennende felt, men det kan neppe underkastes eksakte målinger. Derfor tror jeg neppe at leger kan være interessert i noen tverrfaglig innsats for å «forklare forholdet mellom synd og sykdom.»

Personlig synes jeg ikke det skulle være noe drama om folk ikke søkte kirken for helbredelse, hvis grunnen var at folk var ved utmerket helse. Kirken ernærer seg ikke av menneskenes sykdommer og skavanker. Den viser veien til Gud, som er det øverste Gode, og tar fatt på alle de hindringer som stenger veien. Men intet tyder på at vi skal bli kvitt dem inntil det gamle er forbi og en ny himmel samt en ny jord har overtatt. Vi risikerer altså ikke at folk mangler gode grunner til å henvende seg til Gud fra hvem alle gode gaver kommer. Og hvis Gud i sin barmhjertighet vil benytte seg av kirken, kan vi ikke annet enn takke og lovprise ham.

At han vil benytte seg av kirken ligger i ordene: «Som min far har sendt meg, så sender også jeg dere.» Faderen handler gjennom Sønnen og deres felles Ånd. Kristus sender Ånden til sin kirke og sender den dermed i menneskenes tjeneste.

Somme tider møter kirken det onde i form av en uhelbredelig sykdom, i hvert

Det svinger mer i 80-årene...

Sammenlignet med de liberale 80-årene, fremstår de såkalte «swinging sixties» som heller lite svingende, ifølge rapport fra Family Policy Studies Centre (FPSC). Det heter i rapporten at selv om 60-årene fikk ord på seg for å være tiåret for fri kjærlighet, lettvinnt sex og heller kortvarige forhold, så hadde – i perioden

1960-64 – bare 1% av kvinner under 25 år som giftet seg for første gang, levd sammen med sin partner for ekteskapet: I dag er prosentsetningen 25.

Respekten for ekteskapet synes også å ha vært større i en periode da «det å ikke binde seg» ble antatt å være mote: Side n da er skilsmissetallene blitt nærmere seks-

doblet.» 60-generasjonens barn får sine foreldre til å se både gammeldagse og konformistiske ut, sier Malcolm Wick, lederen for FPSC. «De som er vokst opp i 70- og 80-årene, er i langt større grad enn foreldregenerasjonen 'henfalte' til å være samboer, få barn utenfor ekteskap og bli skilt.» CATHOLIC HERALD

14

fall foreløpig uheldig. Min artikkel i *Aftenposten* hadde ingen annen pretensjon enn å vise hvordan historien om spedalskheten i eldre og nyere tid kan fortelle oss hvordan en plage utløser religiøse, moralske og vitenskapelige reaksjoner som alle har sin berettigelse, og som betinger hverandre ifølge et mønster som vil gjenta seg i forbindelse med en ny sykdom av samme art.

Med mange vennlige hilsener

Albert Raulin OP

Kjære pater Raulin

Tilgi at jeg må be om ytterligere en

replikk. De skriver: «Hvor mange underfulle helbredelser det kan bli, og grunnene til at det ikke er flere, vil jeg overlate til Vårherre selv å bestemme.»

Selvfølgelig: Alt er i Guds hånd. Min undring går på kirkesamfunnenes forvaltning av Hans budskap. Guds kjærlighet og makt er den samme i dag som i oldkirken. Da skjedde mange kraftfulle tegn og gjerninger, sannsynligvis langt flere enn i vår moderne, velinformerte verden. Og hvorfor? Da ydmyket noen seg overfor Gud, fulgte Hans bud, gav opp seg selv og sine liv – og noen av dem ble benådet av Guds undergjørende kraft.

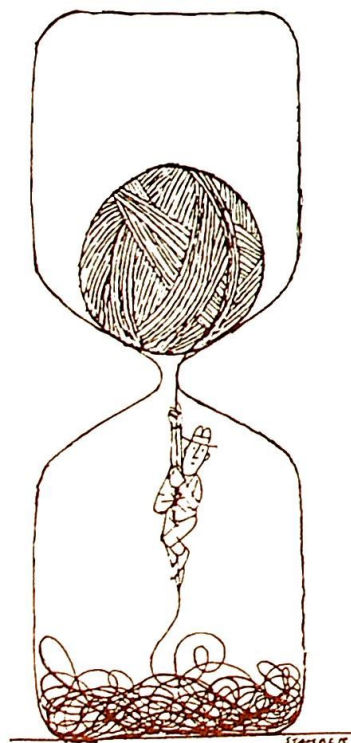
Hvorfor skjer ikke slikt i dag? Har Gud tatt en slik hånd fra sine troende, fra sine kirker og gitt den til vitenskapen? Jeg tror det heller har sammenheng med *innholdet* i vår tro.

De antyder kanskje en retning vi må lete i med Deres setning: «Faderen handler gjennom Sønnen og deres felles Ånd.» Såvidt jeg oppfatter Dem, viser De her til «filioque»? Montro om ikke kraftløsheten i moderne menneskers tro bl.a. henger sammen med det grunnleggende synet på Treenigheten? Men her får vi vel sette strek.

Vennlig hilsen

Bjorn Roksand

A propos miljødebatten – hvor er humanistene?

Nå er det på tide at også humanistene kommer på banen, skriver Hans Chr. Bugge i en meget lesverdig artikkel om «Vår felles fremtid» i *Kirke og Kultur*. Han mener miljødebatten hittil – stort sett – har blitt «en polarisering mellom det teknisk/økonomiske miljø og naturvitenskapelige miljøer.» Og at vi neppe har vært tilstrekkelig oppmerksomme på at «kultur og miljø ofte er helt sammenvevet.» At vi i vår velmente kulturdebatt har uteglemt et og annet, gir Bugge konkrete og meget illustrerende eksempler på:

«Når en kvegnomade i Afrika etter stammens skikk må skaffe seg 50 kyr, 70 kameler og 300 geiter for å kunne betale for en sterk kone med gode tenner, har det liten mening for ham å skjære ned på buskåpen fordi det skjer en overbeiting som til syvende og sist fører til ørken-spredning.

Og når det for en hindu i Nepal er avgjørende for det neste liv at han har en sønn som kan tenne på begravellesbålet

når han dør, er ikke familieplanlegging det han er mest opptatt av – i alle fall ikke før han har minst 2 sønner, for 1 av dem vil likevel dø før han vokser opp.

Det er i det hele tatt en intim sammenheng mellom kulturer og måter naturen behandles på, – i utviklingslandene, men selvfølgelig også hos oss. Det er dypst sett vår kultur, våre grunnverdier, som bestemmer også vårt forhold til naturen. Og når vi tenker på hva som skjedde med silda i Nordsjøen, skal vi være varsomme med å kritisere nomaden i Sahel for å ha for mye kveg eller bonden i Nepal for å ha for mange barn.

Det er vel dekning for å si at humanistene hittil i stor grad har glimret ved sitt fravær – både i utviklingsdebatten og i miljødebatten... Nå må humanistene komme på banen og fylle ut bildet. For i et globalt perspektiv har både utviklingskrisen og miljøproblemen røtter i den kulturelle situasjon, samtidig som kulturen i høyeste grad er et offer for det som skjer.»

ST. OLAV

Innhold
årgang 100
1988

Ansvarshavende redaktør:
Unni Klepper Joynt

- nr s **I REDAKSJONELT**
ved ansvarshavende redaktør
- 1 Årgang 100
- 2 Tja til ekteskapet?
- 3 For mye av for lite?
- 5 Ny giv!
- 6 Trykker dere meningsytringer?
- 7 Moralsk immunsvikt!
- 8 20 år siden encyklikaen *Humanae Vitae*:
pavelig diktat eller
profetisk tale?
- 9 Dracula, Ceausescu og Kirkenes
Verdensråd
- 10 Hilsen fra nordiske katolske redaktører
- 11 Skjebnens ironi eller historiens dialektikk?

II INTERVJUER

- 2 5 Tro på positive resultater. *Biskop Gerhard
Schwenzer intervjuet av
Unni Klepper Joynt*
- 3 18 En samtale om "Spelet om Kvarmann" av
Pietr van Diest. *Svein Erik
Brodal og Rolf Sand intervjuet av Unni
Klepper Joynt*
- 3 4 Pavebesøket tar form. *Biskop Gerhard
Schwenzer intervjuet av Unni
Klepper Joynt*
- 9 4 En samtale om lidelse, menneskeverd og
død. *Bergljot Borresen i
samtale med Unni Klepper Joynt*
- 10 16 Hvis jeg fikk ønske meg noe, så... *Søster
Intemerata intervjuet av
Unni Klepper Joynt*
- 12 6 Kirkebudskap fra Ishavet: Vi lever av
hverandres troserfaring.
*Biskop Bernhard Goebel intervjuet av Baby
Johannessen*

III ALMENT OPPLYSENDE ARTIKLER

- 1 3 Pavenes historie III: Den nye tid i Kirken.
Av Baby Johannessen
- 1 10 Bispesynoden 1987: Tanker og tendenser
(forts.). *Av UKJ*
- 1 12 En uke i Paradiset. *Av Svein Åtland*
- 1 14 Hvis Maria ikke hadde ammet... *Av Elin
Liseth*
- 1 19 AIDS - en utfordring til moralteologien
- 2 8 Katolsk vurdering av Lima- dokumentet:
Et stort skritt nærmere
enheten
- 2 12 Baldisholteppet målt med primstaven. *Av
Randi Krohn*
- 3 4 Statsmann og kirkebygger. 800 år siden
erkebiskop Øystein
Erlendssons død. *Av Erik Gunnes*

- 3 6 Mer om erkebiskopen. *Fra "Norske
helgener" av Sigrid Undset*
- 4 3 Niels Stensen - vår nye nordiske helgen. *Av
Magnus Røger*
- 4 12 Georgisk vår. *Av Johannes Salminen*
- 5 12 Anatomen Niels Stensen. *Av Magnus Røger*
- 6 3 Tro og kirketilhørighet som nøkkel til
sameksistens? *Av
sogneprest Bernt Eidsvig*
- 6 8 Katolisismens kår i Vietnam. *Av Nguyen
van Hien*
- 7 3 Russlands kirke 1000 år. *Av Gunnel
Vallquist*
- 7 6 Vietnam - ideologisk slagmark. *Av Nguyen
van Hien*
- 7 14 Olavsfesten i Las Rosas. *Av Hanne
Berentzen*
- 7 17 Saligkåring? Helgenkåring? *Av biskop
Gerhard Schwenzer*
- 7 18 Anatomen Niels Stensen. *Av Magnus Røger*
- 8 4 Skisma i den katolske kirke. *Av Gunnel
Vallquist*
- 8 8 Spennende utkast til amerikansk hyrdbrev.
Av Unni Klepper Joynt
- 9 8 Lite politisk håp - men renessanse for troen
*Vaclav Havel og Vaclav
Maly om "Tsjekkoslovakia 20 år etter".*
- 9 17 Hva er et skisma? *Fra "katolsk orientering"*
- 10 3 Søkelys på det sørlige Afrika: Flyktninger,
fordrevne og kirkens
innsats. *Av Knut W. Ruyter*
- 10 10 St. Antoniuskongregasjonen 1913-1988
- 11 3 Paul Claudel og "Dagen vender". *Av Vera
Follesdal*
- 11 6 Niels Stensens saligkåring: Hva betyr den
for oss? *Av biskop Hans
Martensen*
- 11 15 Teologi og apartheid. *Av Torleiv Austad*
- 11 16 "Regnum Marianum": Ungarn i 1038 og i
1988. *Av G.M.*
- 12 10 En brevveksling om: Sykdom, bønn og
helbredelse. *Av Albert Raulin
OP og Bjorn Roksand*
- 12 20 Guds tjeneres tjener. *Av Brian McNeil c.r.v.*
- 12 22 De chilenske biskoper - talsmenn for
demokrati og forsoning. *Av
Gabriele Burchardt*

IV RELIGIØSE INNSLAG/ DIKT

- 1 16 Om bønn og forbønn. *Av Jean-René
Bouchet OP*
- 2 3 Fastepreken. *Av sogneprest Rolf Rollefsen*
- 3 12 Preken for 2. påskedag. *Av Aage Hauken
OP*

- 4 2 Bønn for det ufødte liv
 5 3 Uten Den Hellige Ånd er Gud langt borte
 6 17 Å forakte livet. . . *Av abbé Pierre*
 9 3 Full av nåde. *Av Iren Midtgård*
 12 3 Adventsprefasjon
 12 4 Maria. *Av Anselm av Canterbury*
 12 5 Den første julesang. *Av M.R.*
 12 21 Bønn for pavebesøket. *Av Hans L. Martensen SJ*

V HER HJEMME

- 1 8 Bønneuken 1988
 1 15 Spennende avhandling om Sigrid Undset
 1 18 Bibelen - fjorårets bestselger
 2 4 Fasteaksjonen 1988
 2 11 Pastorsynode
 2 20 Hurra for arméen. *Av UKJ*
 3 8 Jubileum? *Av Hanne Berentzen*
 3 11 Forberedelsene til pavebesøket i full gang
 3 11 Takk til Knut W. Ruyter
 3 14 Meninger om sølibatet
 3 16 Kommisjonen for rettferdighet og fred: Bemerkninger til forslag om ny utlendingslov
 3 17 Ansvar for flyktningene - uttalelse fra Norges Frikirkeråd
 4 9 Pavebesøket tar form
 4 11 Andaktstoppen?
 5 4 På vei mot et pastorallråd
 5 11 Pasientprisen til Franciskushjelpen
 5 16 Grunnsten til nye St. Magnus i Lillestrøm på plass
 7 10 Daglig liv i menigheten. *Av Kari-Mette Eidem*
 7 9 Landsmøte i Norges Katolske Kvinneforbund
 7 16 Uttalelse fra NKKFs landsmøte
 7 16 Mye Undset i Nytt Norsk Tidsskrift
 9 13 Hva skjer i St.Olav Forlag?
 9 21 Biskop Gerhard Schwenzer runder de 50
 9 21 Norsk jesuitt presteves i Bergen
 10 18 Rystet over Romanias raseringsplaner
 11 19 Pavebesøket - en motvekt mot avkristning?
 11 19 Hva koster pavebesøket?
 11 20 Bo og arbeide på Mariaholm?
 12 24 Paveprogrammet klart - detaljer finpusses

VI NORDEN

- 2 21 Bispevigsel på Island
 8 6 Vigdis Finnbogadottir: Pavebesøket på Island en historisk begivenhet
 9 20 Bispekonferansen i Reykjavik

VII UTLANDET

- 2 16 Paven og patriarken
 2 17 Vel verd å minnes. . .
 3 7 Ny sosial encyklika
 3 10 Pavens fastebudskap
 3 11 Pavens reiseplaner 1988
 3 13 Ingenting av betydning. Om synoden 1987. *The Tablet*
 4 13 Paven etter LVF-besøk i Roma
 4 16 Tsjekkoslovakia: over 400.000 underskrifter
 4 17 Religionsfrihet i Tsjekkoslovakia
 5 11 Om Russlands dåp
 5 18 Et rundskriv om solidaritet
 5 19 Pavelig verdipapir
 5 19 Verdensmøte for fred?
 6 21 Olav den helliges dåpskirke gjenfunnet? *Dordi Glærum Skuggevik*
 7 22 25 nye kardinaler
 8 7 Reaksjoner og sprekker
 8 16 De mangler det grunnleggende
 8 17 I det verste strøket i Amsterdam - møtte vi frivilligheten
 8 20 Kuriereform
 9 12 Hårde kår for de troende i Tsjekkoslovakia
 9 18 Krever religionsfrihet i Sovjet
 9 19 Veien til enhet vanskeligere
 10 8 Pavens reise til det sørlige Afrika: Hva sa han?
 11 10 Ti år på Peters plass
 11 21 Dyrere å få drept en prest enn en fagforeningsleder
 11 22 Pater Cullen, gatebarnas beskytter
 12 9 Respekter minoritetene - det skaper fred. Pavens budskap til Verdensfredsdagen 1.januar 1989

VIII PERSONALIA

- 1 16 Pater Jean-René Bouchet OP in memoriam
 1 17 R.I.P. Søster Marie-Louise Baart
 2 15 Til minne om en sjelesørger: Dom Charles Masabki in memoriam
 6 20 R.I.P. Søster Johanna Abendroth
 9 22 R.I.P. Søster Gudula Flormann
 10 19 R.I.P. Søster Louise Kleutges
 10 21 R.I.P. Søster Felicité Wolters
 10 22 R.I.P. Søster Therese Joseph Wolters
 10 9 Agostino Lundin o.f.m. in memoriam
 12 19 Jan Cato Mollestad in memoriam

IX BLIKK PÅ TIDEN

- 1 Herrens år - så klart! *Kristins søster*
 2 Tanker i tiden. *Mater Olava*
 3 Du kan dø av det! *Kristins søster*

- 4 Om å være katolikk. *Mater Olava*
 5 Kanskje paven. Kanskje Olsok? *Kristins søster*
 6 "No livnar det i lundar. . ." *Mater Olava*
 7 Kongen i våre hjerter. *Av UKJ*
 8 Algene i Babel. *Kristins søster*
 9 Arv og miljø. *Mater Olava*
 10 Vårt menneskelige ansikt. *Kristins søster*

X LITTERATUR/ANMELDTE BØKER

- 1 7 Hvem er Gud? En drøftelse av Gudsbegrepet. *Anmeldt av Albert Raulin OP*
 2 18 Richard McBrien: Katolsk Tro gjennom to Årtusinder. *Anmeldt av Knut W. Ruyter OP*
 4 14 Olav Grip: Konkordans til Det nye testamentet. *Anmeldt av Albert Raulin OP*
 4 21 Anders Edwien: Er kristendommen en fare for verdensfreden? *Anmeldt av Albert Raulin OP*
 6 12 Marguerite Yourcenar in memoriam. *Av Gunnel Vallquist*
 6 16 Alternativ til abort i Norge (AAN): Det var ikke planlagt. *Anmeldt av UKJ*
 8 12 Ania Monahof: Genom graniten. *Anmeldt av Gunnel Vallquist*
 9 14 Georges Bernanos: En landsbyprests dagbok. *Anmeldt av Lars Roar Langslet*
 11 3 Paul Claudel og "Dagen vender". *Av Vera Føllesdal*
 12 25 Walter Kasper: Kirke - hvor går du hen? Den vedvarende betydning av Det andet Vatikanconcil. *Anmeldt av Albert Raulin OP*

XI MUSIKK/FILM

- 8 14 Vikingtidens julesang - gregoriansk plateinnspilling i Nidarosdomen. *Av Dordi Glærum Skuggevik*
 9 16 Begynnelsen på en historie. *Anmeldt av SMA*
 10 12 Spansk renessansemusikk. *Av Magnus Røger*
 10 19 Filmen "Jesu siste fristelse" - blasfemi eller budskap? *Anmeldt av SMA*

XII LESERBREV OG DEBATT

- 4 18 De ortodokse kirkers forhold til romersk-katolisismen. *Prestmunk Johannes Johansen*

- 5 20 Paven til Stiklestad? *Dordi Glærum Skuggevik*
 7 20 Et svar til prestmunk Johannes Johansen. *Brian McNeil c.r.v.*
 8 18 En kolossal bjørnetjeneste. *Arne Fjeld OP*
 8 18 Et svar til Brian McNeil. *Fader Johannes Johansen*
 8 19 St.Olav og Shell. *UNKF ved Kristina Tålos*
 9 18 Ja til livet. *Rosalia*
 10 18 Moder Teresa og paven. *Rosalia*
 11 8 Skal kirken tjene sin menighet eller fornorske den? *Janne Haaland Matlary*
 11 18 Shell - Sør-Afrika - St. Olav. *Petter Bruce*
 12 26 Er kristendommen en fare for verdensfreden? *Andreas Edwien*
 12 27 Tjene ved å integrere. *Arne Fjeld OP*

XIII SMÅSTYKKER OG PRESSEKLIPP

- 1 8 Tidsskriftet Kirke og Kultur
 1 9 Ekte og uekte økumenikk
 1 9 Sorgtjenesten - en viktig tjeneste
 2 7 Gamle tanker blir som nye. . .
 1 21 Mer om AIDS-problematikken
 2 11 Underveis mot kirkelig enhet?
 2 19 Vi ønsker en seriøs abortdebatt!
 3 9 Kvinnens stilling i Kirken. *Biskop Gerhard Schwenzer*
 3 15 Tunge tradisjoner - eller evne til forandring?
 4 11 Skandinavisering?
 4 20 Ingen Josef, takk! *UKJ*
 5 8 Pastoralteologisk munterhet. *Albert Raulin OP*
 6 15 Hva vil det si å elske sine fiender? Om sør-afrikaneren Frank Chikane
 6 18 Kloke ord om menneskeverd
 6 19 Dersom vi kom ut, ville vi skrive - men uten hat
 6 20 Når vi blir gamle - og det blir vi jo alle!
 7 13 En ny Jeanne d'Arc?
 8 7 Nyreligiøsitet - et botemiddel mot fremmedgjørelse?
 8 13 Kirken: et pustehull, - et sted å tenke, en kontrast
 8 13 Hellig mann med hellig bok
 9 7 Aktiv dødshjelp - "nådedøden"?
 9 15 Ta-vare-på-hverandre-samfunn
 10 20 Seksualovergrep og straff
 11 24 Georgisk busstur. *Svein Åtland*
 12 14 Apropos miljødebatten - hvor er humanistene?

Ingen alternativer til kjernekraft innen synsvidde

Sett ut fra vårt ansvar for naturen og menneskene — særlig i den tredje verden — finnes det, ifølge dominikanerpater Heirich B. Streithofen, leder for det samfunnsvitenskapelige Institutt Walberberg, pr. i dag ingen alternativer til kjernekraft «innen syns- og erkjennelsesvidde.» Det er illusorisk å forvente at menneskene i den tredje verden skal omgås energiressursene på en sparsommelig måte, hevder han.

Humoren er vår siste sjanse?

«Humoren er vår siste sjanse.» sier den italiensk-sveitsiske forfatter Giovanni Orelli bl.a. i et intervju med Aftenposten. «Når alt ser riktig svart ut, og vi trues av ruin og kvelningsdød, er det bare humoren som kan gi oss pusten igjen og gangsynet tilbake. Og vi behøver begge deler. Ikke idyllers glemsel eller underholdningens bedøvelse.»

Orelli mener også at «det i et konserva-

tivt samfunn som Sveits, er forfatterens oppgave, ja endog plikt, ikke bare å sette spørsmålstejn, men å gå imot en utvikling som kan ha dødelig innvirkning på menneskenes verdioppfattelse og verdigrunnlag. Det er således realisme og ikke romantikk når man roper til menneskene at de skal besinne seg, ikke la seg forblinde av velstandsdyrkelse. I denne kampen om menneskesinnet har vi igjen humoren å støtte oss til.»

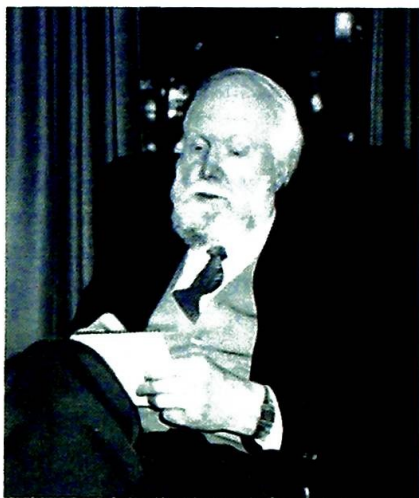
Jan Cato Mollestad in memoriam

19

Den 20. november — siste søndag i kirkeåret — døde Jan Cato Mollestad; han rakk såvidt å bli 51 år. Da hadde han i trekvart års tid både kjempet mot og gjort seg til venns med sin død, gjort opp sitt regnskap med livet — med overbevisende gevinst: «Han døde, fylt av takknemlighet over alt det livet hadde gitt ham.» Ordene kommer fra hans nærmeste som var hos ham da døden hentet ham hjemme på Stabekk, der han hadde ønsket den skulle finne ham når tiden var inne. Vel vitende om at hans dager var talte, levet han dem uten å telle — full av planer, tillit og tro inntil det siste. Hva det har kostet, vet bare han selv og hans nærmeste. Vi, vennene rundt, er blitt rikere ved det.

I årene 1967-68 var Jan Cato, fersk cand. philol. fra universitetet i Oslo, med i St. Olavs redaksjon: Før det hadde han i noen år vært både flittig skribent og redaksjonsmedlem i Katolsk Ungdom. Han stilte i redaksjonen med særdeles gode kvalifikasjoner, både menneskelig og faglig. Et lyst sinn og en glad og from og endefrem tro — i ordenes beste forstand — var arv fra barndomshjemmet på Birkeland utenfor Kristiansand, likeledes åpenheten, den ustoppelige lærelyst og, ikke minst, kunstneren. Han malte med liv og lyst og talent — med lysende farger og følsom strek — den verden han elsket og med stadig ny undring og glede ruslet rundt i og så raust delte med andre.

Kunnskapene skaffet han seg som lesehest, og senere som student med den like ureglementerte som mange-

sidige fagkrets kjemi, russisk og historie hovedfag! De vel opptråkkede stier var ikke hans vei, dertil var vitebegjæret for stort — det lærte vi med ettertrykk, vi som ble hans venner i studietiden. Journalistfaget lærte han seg som ferievikar og leilighetsskriver i Kristiansands «Fævennen.» Han var seg sine evner bevisst og satte ikke sitt lys under en skjeffe.

Jan Cato var sterkt politisk interressert og engasjert, tok klart parti, men var lykkelig fri for de ideologiske mothaker som gjør mange politikersjeler så vanskelige å hanske med. Typisk nok handler en av hans første artikler i St. Olav nettopp om kristendom og politikk — foranledningen er det tilstundende valg. Ikke partipolitikk ligger ham på hjertet, men det at «kristen kjærlighet må gjennomsyre politikken.» Der har «vi katolikker et betydelig samfunnsmessig ansvar hvilende på oss — fordi samfunnet trenger å høre våre synspunkter.» Ord også for våre ulvetider.

Og selvsagt skrev lesehesten om bøker, var en habil og velorientert anmelder; i alt en skribent med klare tanker, poengtert om det skulle til, men aldri ondskapsfull. For han var så snill, Jan Cato, i dette ords varmeste betydning, og velsignet med en lun og underfundig sans for humor. Det var mye sol i hans sinn.

Av hans «yrkeskarriere» — ordet ville vel den gode «Cato» strøket i korrekturen, fordi det etterhvert mer og mer var som medmenneske han ønsket å lykkes! — skal bare noen punkter nevnes: freelance-journalist og «spaltist,» «folkehøyskoleansvarlig» i Kirke- og Undervisningsdepartementet, kultursekretær i Asker. De siste årene var han elsket lektor «på fritiden» — ved Stabekk Videregående Skole om dagen, ved voksenundervisning for utlendinger om kvelden. Resten av fritiden — hvor han nå tok den fra! — var han maler og husfar.

Hjemmet han skapte sammen med sin Bjørg og, etterhvert, tre sønner, hadde vidåpne dører — for alle — alltid. Og det var aldri nei i hans munn når «Kirken» bad om en tjeneste, og det gjorde den ofte. Eller når venner gjorde det, eller bare ville slå av en prat: Han elsket samtalen — og pleiet den.

Vi er mange som sørger over at Jan Cato ikke lenger er blant oss: Verden trenger mer enn noen sinne det gode menneske — og et slikt menneske var Jan Cato Mollestad. Vi er mange som er takknemlige for at vi fikk kjenne ham.

Requiescat in pace

Unni Klepper Joynt

Støtt adventsaksjonen 1988

Årets adventsaksjon, som også i år er et samarbeid mellom Unge Norske Katolikkers Forbund (UNKF) og Caritas Norge, går til opprettelsen av «drop-in»-sentre for gatebarn på Filippinene. UNKFs lokallag står for salg av filippinske dukker og andre husflidsgjenstander; noen steder er både nærradio og stands tatt i bruk for å skape blæst om aksjonen.

Stort antall konvertitter

Den italienske kirkekonferanse kan opplyse at blant verdens religioner er det nå katolisismen som får de fleste konvertitter.

Av verdens befolkning er 820 millioner ateister. De kristne utgjør 1,5 milliarder, av dem er 864 millioner katolikker. Deretter følger muslimene med 850 millioner og hinduene med 676 millioner.

CATHOLIC HERALD

Italienerne tilbake til folden?

Selv om bare 14% av det italienske folk er kirkegjengere, erklærer 90% at de tror på Gud, mens 75% tror på et liv etter døden. Mer enn 50% mener at det kan skje mirakler.

CATHOLIC HERALD

20 Brian McNeil c.r.v.: Guds tjeneres tjener

Når Johannes i sin Åpenbaring skildrer det himmelske Jerusalem, sier han: «Og bymuren hviler på tolv grunnvoller, som hver bærer navnet på en av Lammets tolv apostler» (21,14). Denne mektige visjonen er en projeksjon i himmelen av Jesu kirke, slik vi oppfatter den her på jorden, «bygget på apostlenes grunnvoll.» Når vi sier i trosbekjennelsen at vi «tror på én, hellig, katolsk og apostolisk Kirke,» da sier vi altså noe vesentlig om kirken. Den er og forblir en apostolisk kirke.

Men dette forutsetter at Jesu apostler må lære hva det egentlig betyr å være «apostel.» Hos evangelisten Markus (10,35-4) leser vi om hvor vanskelig det var for dem å glemme sine *maktbegjær*. De trodde at Jesus var Messias, men de mente han skulle herske som en jordisk konge — og derfor, helt logisk, søkte de embeter i hans regjering: «Lov oss at vi skal få sitte ved din side, når du troner i din herlighet.» Disse ord forstår vi kanskje som myntet på Jesu gjenkomst ved slutten av verdens historie, men apostlene mener *nå*, for de tror at Jesus snart skal overta den verdslige makt som hersker i Palestina — «den ene ved din høyre og den annen ved din venstre» (Mark 10,37), d.v.s. som utenriksminister og innenriksminister.

Det er ikke bare Jakob og Johannes som tenker slik. «De ti andre,

som hørte dette, ble meget oppbrakt på Jakob og Johannes,» fordi også de lengtet etter makt i Jesu statsråd!

Da må Jesus lære dem at «slik skal det ikke være blant dere. Den som vil regnes for stor blant dere, han skal være alles tjener, og den som vil være den første, han skal være alles slave.»

«Tjener» og «slave» er i og for seg sterke ord. Det er slett ikke slik «folkenes ledere og stormennene» forstår sin posisjon. Men for ledere i disiplenes krets må det være slik de forstår seg selv, fordi «Menneskesønnen er ikke kommet for å la seg tjene, men for selv å tjene, og gi sitt liv som løsepenge for de mange» (10,45).

Når apostlene får myndighet til å lære, til å bygge opp kirken ved å helbrede de syke, når de får autoritet til å styre kirken, da må deres plass i kirken forstås ikke som anledning til å herske over de troende, men som anledning til å følge Kristus ved å tjene og ved å gi sitt liv for andre. Kristus er konge nettopp ved å knuses på korset. Hans trone er et kors, hans krone en tornekrone. Det er ved å gå gjennom lidelsens nederlag at Jesus seirer over døden. Og for apostlene finnes det ingen annen vei: deres autoritet *betales* (så å si) med deres etterfølgelse av en korsfestet Herre.

Denne veien må alle gå som har en lederstilling i kirken: enten det

dreier seg om lederen i UNKF's lokallag eller om paven...

Kanskje kunne det passe å tenke litt over pavens stilling i kirken, siden det for noen uker siden var ti år siden pave Johannes Paul II ble valgt. Jeg vil ikke snakke om ham personlig, men heller om paven *som paven*. I vår katolske tradisjon har *Biskopen av Roma* to meget viktige titler, som tolker hverandre på en gjensidig måte. Vi sier at paven er *servus servorum Dei*, d.v.s. tjener for Guds tjenere eller kanskje bedre slave for Guds slaver; og vi sier at han er *vicarius Christi*, d.v.s. Kristi stedfortreder.

Ordet «stedfortreder» er lett å misforstå. Vi kunne bli fristet til å tenke at Jesus trenger å ha en stedfortreder fordi han er fraværende, er fjern fra sin kirke. Men tittelen innebærer akkurat det motsatte: at Jesus er tilstede i sin kirke, og virker aktivt i den, i pavens person. Fordi Jesus ikke er en ideologi eller en lære — som kunne virke gjennom en *bok*, for eksempel. Nei, Jesus er en person, som oppstod fra de døde og lever i dag, og det er derfor han er tilstede i en person, i Romas biskop.

Det betyr for oss at når paven lærer, er det ikke først og fremst sin egen mening han sier: men, som Jesus sier i evangeliet, «Den som lytter til dere, lytter til meg» (Luk 10,16). Pavens lære kan bli en utfordring nettopp fordi det ikke er *han*.

Den ungarske statsminister, Karoly Grosz, har gitt antydninger om «kirkepolitiske tiltak» som vil gjøre det mulig for den katolske kirke og andre kirkesamfunn å utvide sitt virkefelt. I et brev til den katolske primas kardinal Laszlo Paskai, skriver Grosz at regjeringens utgangspunkt er at kirkene må være «funksjonsdyktige» dersom de skal kunne «medvirke til å virkeliggjøre de mål samfunnet har satt seg.» Det heter videre i brevet at det

ma bli stutt på all jord for alskundmetning på grunn av tilhørighet til et trossamfunn. Ifølge Grosz kan man vente lettelser når det gjelder kirkelig byggevirkosomhet, «innførsel av gaver fra utlandet,» statens medbestemmelse ved kirkelige ansettelses og i klostrenes anliggender. Statsministeren utelukker ikke at klostrene kan få tillatelse til å oppta nye medlemmer ut over det minimum som trenges for å holde de tillatte skoler i kirkelig regi i gang; sjelesorg og utdeling av nattverden ved

tillatt. Evt. sjelesorg ved ungdomstjenester og fengsler vil «bli behandlet av de involverte parter for å finne en løsning»; det blir muligens lettere å drive ungdomsarbeid i kirkelig regi. Hyrdebrev vil ikke lenger trenge statlig godkjenning før de offentliggjøres; muligens kan man også finne en «tilfredsstillende løsning» på biskopenes krav om innføring av sivilteneste for dem som av samvittighetsgrunner nekter militærtjeneste. KNA

Bønn for pavens besøk

21

idéer, men tvertimot Guds ord: Noen finner ham for konservativ og andre finner ham for progressiv, men det skyldes kraften i Guds ord «som trenger dypere enn det skarpste tveeggede sverd» (Heb. 4,12).

Men fordi han er Kristi stedfortreder, må han forstå sin tjeneste som etterfølgelse av Ham som «kom, ikke for å la seg tjene, men for selv å tjene.» Alt en pave gjør — i bønner, i forkynnelsen, i hele sitt arbeid — må være en tjeneste som slave for Guds slaver. Slik forstår Paulus seg, slik forstår Maria seg: «Han har sett til sin ringe tjenerinne.» Å være pave er ikke noen ære i kirken, det er tvertimot å stå nederst i kirken, å vaske føttene til Guds folk, å være en grunnvoll.

Kanskje oppfatter vi en paves tjeneste ikke alltid slik. Kanskje er vi ikke alltid villig til å ta imot den guddommelige utfordring en paves forkynnelse innebærer. Allikevel må hans rolle innenfor kirken forstås slik, som en stedfortreder for den levende Kristus som kaller oss til å få livets fylde ved å følge i hans fotspor. «Jesus er ikke den som er ute av stand til å føle med vår jordiske skrøpeligheit... La oss da tre frimodig frem for nådens trone, for å søke miskunn og finne Guds nådes hjelp i rette tid» (Heb. 4,15-16).

Herre Jesus Kristus, du har grunnlagt din Kirke til menneskehetens frelse og lovet å være med den alle dager inntil verdens ende.

Som et særlig tegn på din omsorg innsatte du apostelen Peter til å vokte din hjord, og du har bedt for ham at hans tro ikke måtte svikte.

Som menigheten i Jerusalem bad for Peter, ber vi for din tjener, vår pave Johannes Paul, at han ved ditt evangelium må styrke sine brødre og søstre. Skjenk ham din glede og vern ham mot alt ondt.

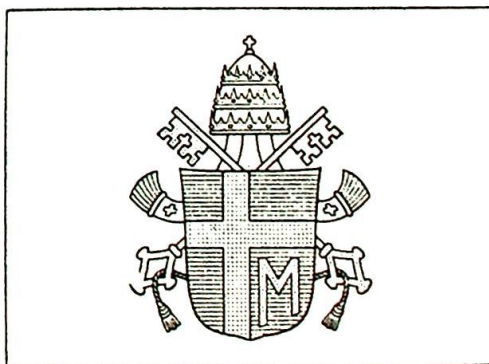
La forberedelsen til hans besøk bli en nådens tid for oss alle, og la ham ved sitt nærvær gi oss nytt mot og større iver.

Måtte våre ytre og indre forberedelser ledes av din Ånd og fylles med din velsignelse. Gi oss ved din nåde og på den salige jomfru Marias forbønn å vokse i kjærlighet til deg og til din Kirke. Grunnfest oss i troen så vi kan bringe ditt budskap videre til våre medmennesker og fremme enheten mellom alle dem som påkaller ditt hellige navn.

La oss forberede oss ikke bare til å ta imot vår pave Johannes Paul, men først og fremst til å motta deg i hvis navn han kommer, du som lever og råder fra evighet til evighet.

Amen

Biskop Hans L. Martensen SJ

Forverring i Chile

I tiden for folkeavstemningen var situasjonen for menneskerettighetene i Chile noe bedre, men i dag synes alt å være tilbake til det gamle igjen, skriver *Aftenposten*. Folk som har vært i Chile i de siste ukene, rapporterer at chilenerne selv klager over at situasjonen i landet er blitt uendelig meget verre. Hevnens time er kommet. Mennesker fratras arbeidet og tvinges til en tilværelse som tiggere, og fortsatt foregår det vilkårlige overgrep.

Pinochet føler ser korsfestet

Chiles militære president, Augusto Pinochet, har sammenlignet sitt nederlag ved folkeavstemningen den 5. oktober med korsfestelsen av Jesus Kristus. «Vi er slått, men ikke overvunnet. Husk at det i verdenshistorien en gang var en folkeavstemning der folk kunne velge mellom Jesus og Barrabas, og de valgte Barra-

bas,» sa Pinochet etter avstemningen og tilføyde at Gud går sine egne underlige veier.

Pinochet tapte folkeavstemningen der han ba om fornyet tillit i presidentstillingen, med 55 mot 43 prosent av stemmene. Den nå 72 år gamle generalen kom til makten ved et kupp i 1973.

AFTENPOSTEN

Chiles katolske biskoper bidro i ikke liten grad til at utfallet av folkeavstemningen den 5. oktober ble som det ble — ikke bare fordi de implisitt og i enkelte tilfeller direkte gikk ut med et «nei» til Pinochet, men fordi de har gått aktivt inn for å «oppdra» folk til å arbeide for frihet og menneskerett, skriver *Gabriele Burchardt* i en artikkel i det tyske tidsskriftet *Herder Korrespondenz*.

Biskopenes initiativ har vært et klart mottrekk mot den målbevisste «avpolitiserings» av det offentlige liv som Pinochets regime har bedrevet i de siste 10-15 år. Biskop Carlos Camus fra Linares sier det slik: «Første 'trekk' var å lære folk at det er viktig å bruke sin stemmerett; det neste — som var adskillig vanskeligere — var å overbevise folk om at de skal velge i overensstemmelse med sin samvitighet og uten frykt.» Ikke uten grunn skrev formannen for den chilenske bispekonferansen, Carlos Gonzales, et spesielt hyrdebrev viet frykten «som er en høyst réell del av Chile.» Og *Herder Korrespondenz* noterer følgende: «At en stor del av førstegangselverne, som ifølge rundspøringer ikke bare var usikre på hva de skulle stemme, men i stor utstrekning kun var så måtelig interessert i folkeavstemningen, likevel lot seg registrere og deltok i valget, er utvilsomt Kirkens fortjeneste.»

Pastoralt siktepunkt

I flere erklæringer har bispekonferansen ikke bare satt menneskeret-

tighetene på dagsordenen og pekt på nøden hos de brede lag av befolkningen som ikke har fått noen del i det økonomiske oppsvinget — den har også gjort disse sakene til selve kriteriet for å kunne si «ja» eller «nei» til Pinochet. Og slik pastoral stillingtagen ble sekundært av særdeles klare politiske uttalelser. Allerede for et år siden betegnet formannen i bispekonferansen militærregimet som uforenlig med kristen sosiallære og krevde frie valg fremfor folkeavstemning. Og senest i sommer plaiderte biskopene — etter samtaler med regimet — offentlig (og forgyttes) for en «konsens kandidat.»

«Politisk 'annerledestenkende' er ikke fiender,» erklærte biskopene da resultatet fra avstemningen den 5. oktober forelå. «Det nye avsnitt i landets historie som folkeavstemningen er innledningen til, blir ikke lett, forhåpningene er mange og velberetigede og nøden hos de fattigste prekær.» Derfor bør man overveie om ikke forfatningsmessige endringer må til for å tjene folkets tarv bedre.

«Disse kritiske eller oppmun-

trende (alt etter ståsted) kommentarer fra Kirkens side, er bare en del av et omfattende og konsekvent engasjement for menneskene i Chile og en hverdagsverden som er sterkt preget av diktaturet,» skriver *Gabriele Burchardt*. Kirkens opptreden overfor Pinochet bygger på et *helhellig pastoralt siktepunkt* som har både menneskenes vel og deres frelse for øye. Den chilenske virkelighet bestemmer tyngdepunktene i programmet: nasjonal forsoning, innsats for de fattige og for menneskerettighetene, særskilt bekymring og omsorg for landets unge. Pinochet er særdeles irritert over det han kaller «en stadig og utidig innblanding fra Kirkens side i saker som ikke angår den.»

Forsoning — et nøkkelord

Valgkampen i forbindelse med folkeavstemningen var et godt eksempel på hvordan militærregimet bruker «splitt-og-hersk-taktikken» for å holde de dype kløftene som oppstod i den politiske debatt under og etter president Allendes tid, åpne. Kirkens mottrekk i de siste årene er *forsoningskatekese*: Forsoning forutsetter sannhet, blir det preket i menighetene. Og sannheten er at Chiles politiske system dreper, torturerer og fengsler mennesker, det spionerer på folket og holder det i strenge tøyler. «I Chile har menneskene ingen rettigheter, i høyden 'tillatelse' til dette eller hint,» for å sitere biskop Camus. Den som vokser opp i en slik stat, kan ikke utvikle noe «borgeransvar,» og det er meget be-

Seks klarisserklostre i Thailand

Et nytt kloster i Thailands hovedstad Bangkok bringer tallet på klarisserklostre i landet til seks. Til tross for at landet bare har 200.000 katolikker, har ordenssamfunnene i de senere år registrert klar økning i tallet på unge thailendere som søker om opptagelse i et kloster.

L'OSSERVATORE ROMANO

879 millioner katolikker

En ny optelling viser at den romersk-katolske kirke har 879 millioner medlemmer. Tallene er fra 1986, men er de ferskest tilgjengelige kirken kan vise. I forhold til året før, viser tallet en økning på 13 millioner troende.

Det er forholdsvis flest katolikker i de

mellom-amerikanske landene. Som helhet utgjør katolikkene her hele 94% av befolkningen. I Sør-Amerika er det tilsvarende tallet 89%.

Flest katolikker finner vi i Brasil; hele 123 millioner. I Italia er det 56 millioner katolikker, i USA 54 millioner og i Frankrike 46 millioner katolikker.

NØP

og forsoning

23

tenkelig, hevder biskopene. Derfor oppfordrer de familiene til å melde fra til de kirkelig solidaritetssekretariater om overgrep fra sikkerhetstjenestens side, til å gjøre uretten kjent.

Kirken er bekymret over den samfunnsmessige isolering av landets stridskrefter, for eksempel de unge «carabineros» som slår løs på demonstrerende medborgere. Derfor forkynner den fred og forsoning nettopp i de hjemsoekte menighetene i fattigkvarterene, et mottrekk mot de fiendebilder regimet bærer til torgs. Det skjer stadig oftere at vergeløse demonstranter danner «talekor» mot militsen: «Dere hører da også til oss; vær ikke mot folket, men for det!» Ved minnegudstjenester i Santiagos forsteder for dem som er blitt offer for regimet, bes det for sikkerhetsstyrkene; «ikke sjelden gir foreldre til unge ofre uttrykk for at de tilgir gjerningsmennene,» skriver Gabriele Burchardt.

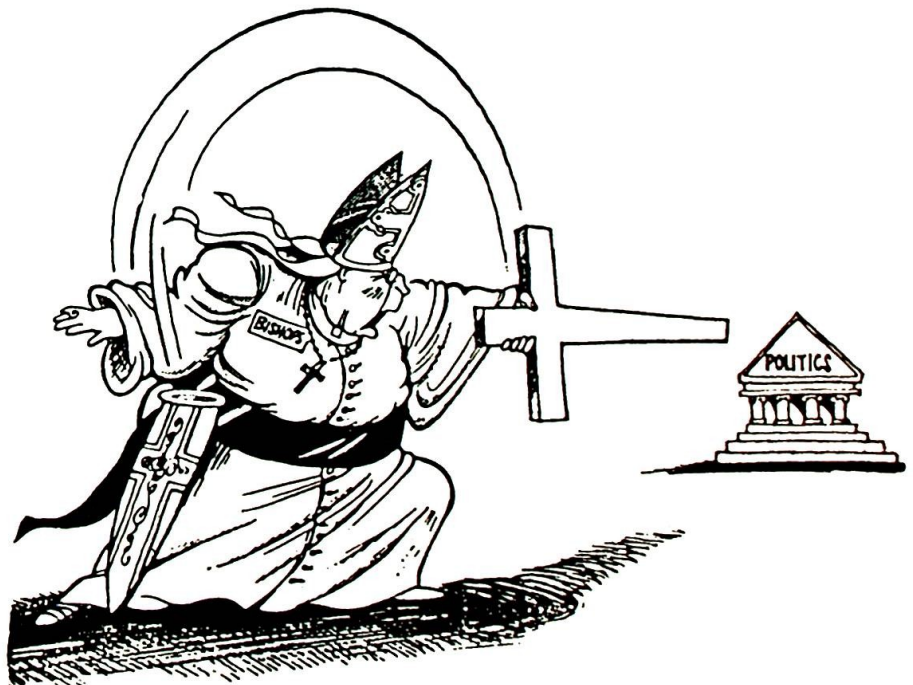
Også når det gjelder den økonomiske utvikling i landet, har biskopene — alle anerkjennelse til tross — kommet med klar kritikk. Under henvisning til katolsk sosiallære krever de en rettferdig fordeling av «gevinsten:» Også i år venter man en vekst i den chilenske økonomi på over 5%. Til tross for oppsvinget er reallønnen stagnert. Ifølge den økonomiske kommisjon for Latin-Amerika, CEPAL, er tallet på chilenerne som lever i armod og nød, steget fra 17% i 1969 til 47% i 1985.

Pave Johannes Paul II, som etter sin reise til Chile i 1987 tydeligvis var svært grepet av det han hadde opple-

vet, har ved flere anledninger understreket at de chilenske biskopers pastorale engasjement — inklusive de klare politiske aksenter — har hans hele og fulle støtte. I en samtale sist sommer med erkebiskopen av Santiago, kardinal Juan Francisco Fresno, kalte paven folkeavstemningen i Chile for «en sjanse til en fredelig overgang til et ekte demokrati som man ikke må la gå fra seg.»

Om forholdene i Chile etter folkeavstemningen skriver Gabriele Burchardt bl.a.: «Selv om den chilenske grunnlov legger en fast ramme om den politiske utvikling frem til 1990 (Pinochet kan sitte som president frem til 11. mars 1990 —

tre måneder før den fristen må det holdes president- og parlamentsvalg), så innebærer opposisjonskreftenes klare seier en merkbar forskyvning av maktforholdene. Den offentlige mening er i farlig grad polarisert, stemningen i folket svinger mellom forventning og utålmodighet. Det dreier seg om adskillig mer enn den maktkamp som avtegner seg mellom politikerne i de to leirer.» Og Patricio Chiles, formann i det kristelig demokratiske parti i Chile, gir følgende karakteristikkk av forholdene: «I dag finnes det to Chile: et tilfreds Chile og et lidende, og de to står ikke i forbindelse med hverandre. Det det gjelder, er å fylle denne kløften, å samle landet igjen.» ●

'EN GARDE!'

Kvinnelige prester en umulighet

Da 70 kirkelige delegater og rådgivere var samlet på Rhodos for å diskutere kvinnens plass i den ortodokse kirke, ble ikke spørsmålet om ordinasjon av kvinner levnet stor sjanse. Hensikten med møtet var, ifølge en kunngjøring fra det økumeniske patriarkatet som arrangerte samlingen, «å begrunne teologisk umuligheten av å ordinere kvinnen i den ortodokse kirke.»

NØP

Den reisende pave

Vatikanet har kunngjort at paven neste år vil besøke Zambia, Malawi og Madagaskar. Reisen vil finne sted i slutten av april og begynnelsen av mai.

Selv om paven har vært i Afrika fire ganger tidligere, er det første gang han besøker disse landene.

CATHOLIC HERALD

Paven om Solidaritet

Overfor en gruppe polakker i audiens i Vatikanet har paven uttalt bekymring over vedtaket om å stenge Leninverftet i Gdansk. Vi har alltid støttet Solidaritet, og det fortsetter vi med, sa paven.

CATHOLIC HERALD

24 Paveprogrammet klart, detaljer finpusses

De store «poster» på pavens Norgesprogram turde vel nå være kjent for de fleste – til dels fra våre egne katolske organer, men særlig fra dagspressens løpende orientering om saken. Likevel kan en liten oppsummering i St. Olav være på sin plass, bl.a. for å få med det våre biskoper har kalt «den åndelige planlegging.» Pavebesøket er – eller burde være – langt mer enn summen av de enkelte poster på et ganske spekket program. Mottoet for pavebesøket – «gå ut og forkynn evangeliet for all verden» – sier noe både om hvorfor paven kommer og om vår oppgave.

En forberedelseskomisjon fra Vatikanet var på Norgesbesøk rundt midten av november for å bli orientert av de lokale katolske planleggingsinstanser i Oslo og i de øvrige «nedslagssteder.» Trondheim og Tromsø, og for å gjennomgå alle enkeltheter med politiet og protokollavdelingen i Utenriksdepartementet. Programmet er nå planlagt ganske så detaljert, men – som biskop Gerhard Schwenzer sier – «av sikkerhetsmessige grunner blir det ingen fullstendig presentasjon av opplegget foreløpig. Det har også sammenheng med at flere av de berørte parter ennå ikke har fått anledning til å se det siste utkastet. Først når paven selv har gitt sitt samtykke, kan vi si at programmet er endelig fastlagt.» Biskopen understreker at man er blitt møtt med velvilje på alle hold under planleggingen av besøket.

Paven kommer med fly til Oslo torsdag 1. juni kl. 12.00 med et følge på rundt 30 personer, blant dem flere sikkerhetsvakter. Han skal møte både Kong Olav, statsministeren og eventuelt

andre regjeringsmedlemmer – det hører til protokollen når et statsoverhode, i dette tilfellet overhodet for den lille Vatikanstaten, er på Norgesbesøk. Audiensen på Slottet turde likevel være noe mer enn en høflighets- og gjenvisitt etter Kongens Vatikanbesøk for en del år siden: Det blir også et møte mellom to engasjerte kristne – som attpåtil er skientusiaster!

Dagens viktigste arrangement blir den store friluftsmessen på Festningsplassen i Oslo om ettermiddagen. Den blir det store møte mellom paven og katolikkene i Sør-Norge – og andre interesserte. Her blir det et «billettsystem» hvor de enkelte menigheter vil stå for distribusjonen.

Om kvelden blir det økumenisk samtalemøte der Den norske kirke med biskop Andreas Aarflot i spissen er vertskap. Paven har også uttrykt ønske om å møte Den Nordiske Bispekonferanse, hvilket innebærer av de åtte katolske biskoper fra våre fem nordiske land samles i Oslo i forbindelse med pavens

besøk.

Tidlig fredag morgen skal paven møte prester, ordenssøstre og ledere for kommisjoner, råd og utvalg innen Kirken i Norge – møtestedet blir St. Olav domkirke. Deretter flyr han til Trondheim hvor biskop Kyrre Bremer inviterer til økumenisk gudstjeneste i Nidarosdomen. Senere på dagen blir det messe i NTHs idrettshall: Nidarosdomens lille katolske nabo St. Olav kirke turde nok bli sørgelig for liten ved en slik anledning! Om kvelden setter paven kursen for Tromsø og midnattsolen. Lørdag blir det «friluftsmesse» i Tromsø før paven ved middagstider setter kursen for Island. Derfra går turen videre til Finland, Danmark og Sverige. Den ni dager lange rundreisen avsluttes med nordisk ungdomsmesse i Vadstena.

Åndelig forberedelse

Det forestående pavebesøket er en god anledning for oss katolikker til både å fordype oss i vår kristentro og til å tenke over vårt kirkelige og samfunnsmessige engasjement – eller mangel på sådant! Kanskje også til å bli oss vår katolske arv og identitet litt mer bevisst, så vi har «ord for vår tro» og også kan «svare for oss» på de mange spørsmål om katolsk tro og liv som sikkert vil komme fra forskjellig hold. «Tone flagg» altså, men ikke som noe slags fremmedlegeme i det overveiende lutherske Norge, men som en legitim og levende del av kristenfolket i vårt land med sitt spesielle bidrag å yte.

Store ord som det kanskje ikke er så lett å sette ut i livet? For kort tid siden sendte Det Kateketiske Senter i Oslo ut tilbud om et omfattende studie- og inspirasjonsmateriale om Kirken til alle landets menigheter. I tiden fremover vil menighetene dessuten få et lite månedlig «brev» fra Det Kateketiske Senter beregnet på å kopieres opp for menighetens

Sverige: Om ordinasjon av kvinner
Biskoper som er motstandere av kvinnelige prester, vil ikke lenger kunne nekte ordinasjon av kvinner i sine bispedømmer. Bertil Gärtner — den eneste biskop i Den svenske kirke som nekter å ordinere kvinner til preste-embetet, — vil fortsatt ikke bli tvunget til å gjøre det. Men fra 1. januar vil nå en annen biskop kunne bli bedt om å utføre handlingen i hans sted.

NØP

Kvinner — og Vatikanet

For kort tid siden ble det i Roma dannet en egen katolsk kvinne-organisasjon: DIP. Initialene står for «Kvinner i samsvær med prinsippene i den kristne lære.» Organisasjonen teller for det meste direktører, høyere jurister og kvinner fra le-

dende stillinger i forretningsverdenen.

Kardinal Ugo Poletti — fra bispedømmet Roma — har imidlertid kommet med protester: Dersom DIP skulle føre til splittelse mellom kvinner og menn innenfor kirken, vil kirken trekke sin støtte tilbake.

CATHOLIC HERALD

25

medlemmer. Det første brevet er allerede utsendt: Det tok for seg pavens stilling innen Kirken, og inneholdt ellers en bønn for pavebesøket, skrevet av biskop Hans Martensen av København, og noen adventstanker av pater Hallvard

Rieber-Mohn.

Utpå nyåret kommer vårt felles menighetsblad *Broen* med ett eller flere nummer med stoff til informasjon og ettertanke både om pavebesøket og Vatikanet, og om katolsk tro, tradisjon og

tenkemåte — stoff som turde interessere også ut over våre katolske rekker.

Norges Katolske Ungdomsforbunds spesialkomité for forberedelse til pavebesøket har adskillige jern i ilden, dem skal vi komme tilbake til over nyttår.

Lys og skygge — mest lys

Walter Kasper.

Kirke — hvor går du hen?

Den vedvarende betydning af Det andet Vatikankoncil.

Udgivet af Katolsk Valfarts Komité 1988 (ekspedisjon ROLV forlag, Rödovre) 32 s.

Man måtte være blottet for enhver interesse for kristendommen i dag, dersom man ikke spurte: Hva kom der ut av Det 2. Vatikankonsil?

Noen foretrekker å svare selv, ut fra det de vet, opplever, håper og frykter. Andre vil gjerne vite hva «de vise» mener om saken.

En av «de vise» det går an å spørre, er Walter Kasper, som har skrevet for en tysk leserkrets, men som nå er utgitt i Danmark.

Synspunktene er mønsterverdig avbalanserte. Om tiden før konsilet får vi vite at kirkens tilsynelatende så fasttømrede bygning faktisk var begynt å smuldre, og at fornyelsen forlengst var forberedt i teologiens og kirkens liv. Om selve konsilet får vi vite at det, langt fra å være noen katastrofe, var Den Hellige Ånds gave til Kirken og til verden, og at det inneholder en åndelig og teolo-

gisk rikdom som vi er langt fra å ha uttømt. Om tiden etter konsilet blir det pekt på at den var preget av både lys og skygge. «Den, der kun betrakter Kirkens efterkonciliære fase som sammenbrud, er blind for Åndens virke i den nuværende kirke.» Feilen var at noen bare betonet moderniseringen av Kirken, uten å innse at den konciliære fornyelse utsprang av Skriftens og tradisjonens kilder. Dette førte riktignok til en krise, men konsilet kan ikke få skylden for den. Tvertom! «Koncilet hadde lige i rette tid spændt et sikkerhedsnet ud.»

Hvor står vi så i dag? Stemingen har snudd igjen. Paven er ingen reaksjonær, han stiller seg utvetydig på konsilets grunn. Men det er riktig at han streber etter den nødvendige indre stabilisering og etter en mer katolsk profil. Ikke engang kardinal J. Ratzinger ønsker å snu utviklingen tilbake. Derfor er det farlig å bruke begrepet «restaurasjon,» selv om noen har funnet det naturlig å gjøre det.

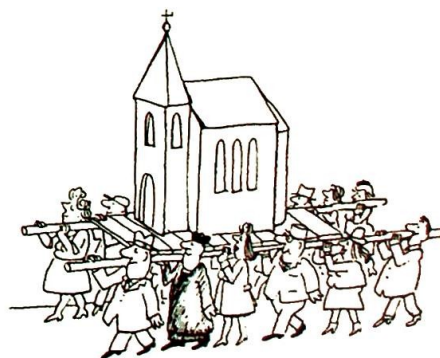
Så langt må forf. ha følt at han talte på vegne av alle de katolikker

som har gangsyn og er fri for fordommer. For han presiserer at de tre prioriteringer han til slutt velger for fremtiden, bare engasjerer ham selv: personlig helliggjørelse av livet, fornyelse av Kirkens fellesskapsstruktur og nødvendigheten av å ta Kirkens oppgave i verden alvorlig. Han er selvsagt ikke alene om å prioritere slik.

Boken er preget av sunn fornuft, skrevet liksom av den «flinke i klassen.» Men det hender at de flinke elever også er de som gir de beste svar. *Da er de verd å lytte til.*

A. Raulin

Boken fåes i St. Olav Bokhandel.

St. Olav takker alle som har bidratt til å få bladet vel gjennom den 100. årgang. Og takker leserne for interesse og støtte, ris og ros. Gledelig jul og velsignet nytt år til alle.

LESERBREV

Er kristendommen en fare for verdensfreden?

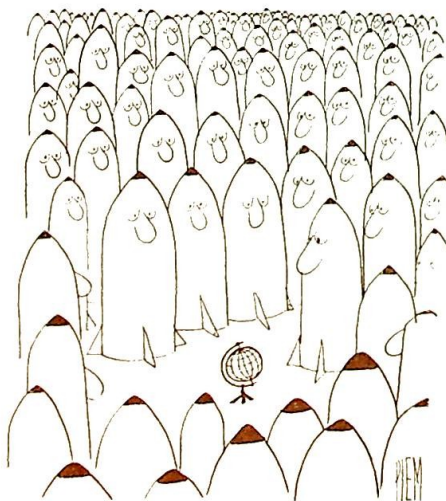
I St. Olav nr. 4 for i år har Albert Raulin en omtale av min bok «Er kristendommen en fare for verdensfreden?» Han sier angående dette spørsmål at «intet kristenmenneske kan bli fritatt for...den teologiske og historiske samvittighetsransakelse», og påpeker at det står «enhver fritt å velge A.E. som veileder.» Da noen vesentlige misforståelser, som boken ikke gir grunnlag for, villeder mer enn å veilede, må jeg få be om plass til følgende beriktigelse:

Det er svært villedende å si at jeg «samler på alle de frukter (dvs. av kristendommen, min anm.) – og bare disse – som han anser for råtne og giftige.» For det første: Det vil være en besynderlig språkbruk å si om en lege som av hensyn til pasientens helbred stiller en diagnose, at han «samler på» de symptomer og den sykdom han mener å kunne påvise. Den samvittighetsfulle kultur- og religionskritiker befinner seg ikke i noen annen situasjon. Det jeg i boken setter søkelyset på, er de teologiske, dogmatiske – for å bruke A.R.'s bilde – «trær» i vår religiøse kultur som jeg hevder er bærere av spesielt dårlige og farlige frukter, og som det derfor er nødvendig at en humanistisk kultur gir bevisst avkall på å dyrke. Disse «dårlige trær» må da identifiseres klart, slik jeg gjør det under betegnelsen «kristendommens krigs-, volds- og ødeleggelses-teologi.» At en sådan teologi i høy grad eksisterer – hva ingen bibelsk orientert teolog vil kunne bestride – gir jeg tilstrekkelig dokumentarisk belegg for.

For det andre: Min påvisning av at denne teologi dessverre er uløselig integrert i «kristendommen», og at dette gjør den til et alvorlig problem, betyr selvsagt

ikke at jeg har for øye «bare disse» sider ved denne religion, slik A.R. påstår for å kunne angripe meg for «monomani». Selvfølgelig fremhever jeg det jeg bl.a. kaller «de human-etiske og sosiale verdier som også finnes i vår overleverte religion» (s. 49), et tema jeg har behandlet i bred sammenheng i bøker jeg henviser til. Min hensikt med denne boken er å vise hvor nødvendig det nå er at disse humanistiske verdier «skilles endelig ut fra den kristne krigs- og volds-teologien.» For hva gagnar det om de helsebringende fruktene vokser side om side med de giftige, dersom de sistnevnte er i stand til å infisere og ødelegge hele frukthagen?

Dermed er det naturligvis heller ikke riktig, som det heter i St. Olav's omtale, at jeg «gjør den kristne gudstro til sydebukk for alle elendighet» (uth. av meg). Selv om bokens tema er den «elendighet» som i dag truer selve menneskehetens eksistens, nemlig militarismen og den primitive dualisme som ligger til grunn for den, er min redegjørelse her så klar at den ikke kan gi grunn til slike misforståelser:

Jeg hevder at de nevnte krigs- og volds-elementer i kristendommens gudsbilde er hovedårsaken til at den kristne europeer i løpet av de siste ca. tusen år har vært preget av en *særlig ekstrem* militarisme som til sist har nådd sin makabre kulminasjon i vår tids atomkrigstrussel. Siden det ikke fremgår av St. Olav's omtale, må jeg få opplyse at det er dette som er bokens ledetanke og konklusjon.

Andreas Edvien

Tjene ved å integrere

Kjære Janne

Det er godt å se at du også interesserer deg for innvandrernes plass i menigheten, selv om du tillegger meg meninger som du *ikke* finner i mitt brev (St. Olav nr. 8, s. 18).

Heldigvis er vi ikke så uenige som det virker i din artikkel «*Skal kirken tjene sin menighet eller fornorske den?*» Vi mener begge at innvandrerne er velkomne og skal integreres etter hvert. Det er ikke lite i tider som disse! Min tanke er, likesom som du skriver, at integrasjon er *en naturlig prosess som skjer langsamt gjennom generasjoner, og at integrasjon ikke utsletter kulturpluralisme, men at kulturer kan eksistere side om side.*» (I mitt brev står det f.eks.: «De mister ikke sin egen kultur ved å tilegne seg vår».) Nettopp derfor nøler jeg ikke med å anbefale inn-

BEGRAVELSESBYRÅER

T.S.JACOBSEN-
GRUPPEN
ULLEVÅLSVEIEN 1

TELEFON * (02) 20 79 05
20 62 02—11 15 61
Telefax 20 70 04

CARITAS | NORGE

DEN KATOLSKE KIRKES HJELPEORGANISASJON

Fagerborggaten 17, 0360 Oslo 3

Gavekonto:

Postgiro: 5 00 40 64 — Bank: 8998.09.08136

27

vandrerne å bli del av menigheten — av «den norske menigheten,» om du vil. Se på de vel integrerte ordenssøstrene våre. De er bærende i menighetene, uansett hvor de er født. Men de har ikke glemt sitt hjemlands kultur.

Som du kanskje husker, var mitt brev til «St. Olav» en reaksjon på et foredrag Bert Eidsvig holdt på Mariaholm, og en resolusjon vedtatt der, med anbefaling av «skriftlesning på flere språk under søndagens høymesse.» (St. Olav nr. 6, s. 7). Jeg skriver *ikke* at messer på «fremmede sprog» skal avskaffes, noe du bruker mye plass på å tilbakevise. Jeg feirer selv messe, preker — og døper — på flere sprog.

Men jeg mener, tross ditt kloke innlegg, at utenlandske foreldre gjør barna en bjørnetjeneste ved å bare ta dem med i messe på foreldrenes sprog. Og, som Bernt Eidsvig sier/skriver: «Menigheten har i det ytre, det vil si i aktiviteter, messeforsamling, o.s.v. forandret seg svært i løpet av de siste få år. Tidligere stabile enheter er blitt radikalt forandret. Det finnes folk som sier at de ikke trives i messen lenger fordi de ikke «kjenner noen,» og fordi «alle er utlendinger.» Jeg tror det er flere som tenker dette enn som sier det, særlig blant de uregelmessige kirkegjengere.» (St. Olav nr. 6, s. 7). Og derfor mener jeg stadig at vi må synge norsk og latin i menighetens «norske» høymesse, og lese skriften på norsk, så menigheten kan vite seg hensatt til Drammen når den er i Drammen. Polske og vietnamesiske

messer er en annen sak, de har også sin berettigelse.

Det er mulig at Bernt Eidsvig har rett i at de norske trofaste kirkegjengere allerede, noen steder, er for få til å integrere de tallrike nykommerne. Likevel mener jeg at vi skal forsøke å meddele innvandrerne at de er velkomne, ved å la dem forstå at de tilhører den lokale menigheten, ikke en separat nasjonal menighet.

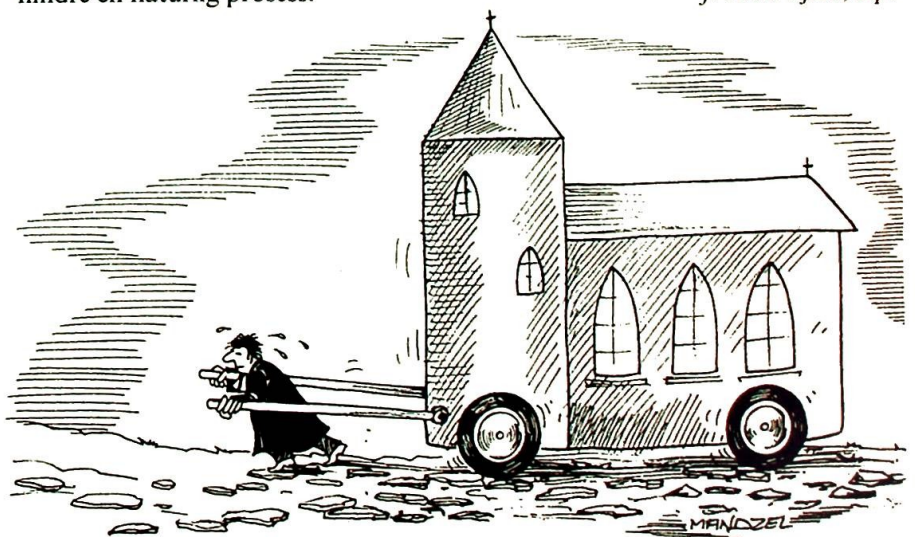
De nasjonale sjelesørgeres oppgave må være å fremme integrasjon. Som du skriver, det er en naturlig prosess som skjer langsomt. Men den kan fremmes eller hindres. Nylig døpte jeg et barn av utenlandske foreldre. Disse fortalte — oppskaket — at de var blitt oppringt av en nasjonal sjelesørger som hadde breidert dem at de ikke hadde bedt *ham* døpe. Hvis de har forstått ham rett, har han misforstått sin oppgave. Episoden er heldigvis ikke typisk. Jeg nevner den som eksempel på å hindre en naturlig prosess.

«Skal kirken tjene sin menighet eller fornorske den?» spør du. Mitt svar er: Hele menigheten inklusive prest skal tjene innvandrerne ved å integrere dem så de kan bli bærende og byggende medlemmer.

«Det eneste vi imidlertid vet sikkert, er at vi mister fler enn vi beholder,» skriver Bernt Eidsvig i det nevnte foredraget. Mitt anliggende er å fremme en pastoral politikk som gjør det sannsynlig at innvandrernes barn får beholde troen. Vi må hjelpe dem å leve den i den kulturen de tenker i, ellers fordufter troen første gang de blir forelsket i en norsk jevnaldrende. Begrepet «sjelesorg,» som du sier er kirkens oppgave, omfatter også dette.

Forhåpentlig vil St. Olav's lesere ikke oppfatte denne diskusjonen som munnhuggeri mellom deg og meg, men som inspirasjon til selv å tenke over spørsmålet.

Med vennlig hilsen
f. Arne Fjeld, o.p.

Liturgisk kalender

DESEMBER

16. Ferial. Jes. 56, 1-3a, 1-8.
Joh. 5,33-36.
17. Ferial eller Jomfru Marias
lørdagsmesse. 1. Mos. 49,8-10,
Matt. 1,1-17.
18. 4. søndag i advent.
Mi. 5,1-4a.
Heb. 10,5-10.
Luk. 1,39-45.
19. Ferial. Dom. 23,5-8,
Matt. 1,18-24.
20. Ferial. Jes. 7,10-14,
Luk. 1,26-38.
21. Peter Canisius, prest og kirkelærer.
Sef. 3,14-17,
Luk. 1,39-45.
22. Ferial. 1. Sam. 1,24-28.
Luk. 1,46-56.
23. Ferial eller Johannes av Ketty, prest.
Mal. 3,1-4. 23-24,
Luk. 1,57-66.
24. Herrens fødsel
Julenatt: Jes. 9,1-6.
Tit. 2, 11-14. Lk. 2, 1-14.
25. Julemorgen: Jes. 62, 11-12.
Tit. 3, 4-7. Lk. 2, 15-20.
Juledag. Jes. 52, 7-10.
Hebr. 1, 1-6. Joh. 1, 1-18.
26. Stefan, den første martyr.
Ap.gj. 6, 8-10; 7, 54-59.
Mt. 10, 17-22.
27. Johannes, apostel og evangelist.
1. Joh. 1, 1-4. Joh. 20, 2-8.
28. De uskyldige barn.
1. Joh. 1, 5-2,2.
Mt. 2, 13-18.
29. Femte dag i juleuken el. Thomas
Becket, biskop og martyr.
1. Joh. 2, 3-11. Lk. 2, 22-35.
30. Festen for den Hellige Familie.
Sir. 3, 2-14 el. Kol. 3, 12-21.
Lk. 2, 22-40.
31. Syvende dag i juleuken.
1. Joh. 2, 18-21. Joh. 1, 1-18.

JANUAR 1989

1. Festen for Maria, Guds Mor.
Num. 6, 22-27.
Gal. 4, 4-7.
Lk. 2, 16-21.
2. Basilius den store og Gregor av
Nazianz, biskoper og kirkelærere.
1. Joh. 2, 22-28. Joh. 1, 19-28.

Julegudstjenester

ASKER OG BÆRUM

- Mariakirken, Nyveien 17, Stabekk**
- 24.12. Julaften kl. 15.30 *Familiegudstjeneste med eukaristifeiring*
kl. 24.00 *Midnattsmesse*
- 25.12. 1. juledag kl. 11.00 *Høymesse*
- 26.12. 2. juledag kl. 11.00 *Sangmesse*
- 31.12. Nyttårsaften kl. 18.00 *Takkegudstjeneste med eukaristifeiring*
- 01.01. Nyttårsdag kl. 11.00 *Høymesse*

Eikeli Katolske Kirke — Kristi Freds Kirke, Veståsen 18, Hosle

- 24.12. Julaften kl. 15.00 *Barnegudstjeneste (engelsk)*
kl. 23.00 *Midnattsmesse (engelsk)*
- 25.12. 1. juledag kl. 10.00 *Høymesse (engelsk)*

BERGEN

- St. Pauls Kirke, Christiesgate 16**
- 24.12. Julaften kl. 15.00 *Barnegudstjeneste*
kl. 18.30 *Messe på tamil*
kl. 20.30 *Messe på vietnamesisk*
kl. 23.30 *Julesanger*
kl. 24.00 *Midnattsmesse*
- 25.12. 1. juledag kl. 10.00 *Messe på engelsk*
kl. 11.00 *Høymesse*
- 26.12. 2. juledag kl. 11.00 *Høymesse*

Marias minde, Nylandsvn. 31

- 24.12. Julaften kl. 15.00 *Messe*
- 25.12. 1. juledag kl. 09.30 *Messe*

St. Olav kapell, Finnevn. 57, Voss

- 26.12. 2. juledag kl. 11.00 *Messe*

LILLESTRØM

- St. Magnus kirke, Romeriksgata 1**
- 24.12. Julaften kl. 15.00 *Familiegudstjeneste*
kl. 24.00 *Midnattsmesse*
- 25.12. 1. juledag kl. 10.30 *Høymesse*
- 26.12. 2. juledag kl. 10.30 *Høymesse*
- 01.01. Nyttårsdag kl. 09.00 *Ottemesse*
kl. 10.30 *Høymesse*

KRISTIANSAND

- St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3**
- 24.12. Julaften kl. 16.00 *Familiegudstjeneste*
kl. 24.00 *Midnattsmesse*
- 25.12. 1. juledag kl. 09.30 *Fromesse*
kl. 11.00 *Høymesse*
kl. 13.00 *Spansk messe*
- 26.12. 2. juledag kl. 11.00 *Messe*
kl. 18.00 *Messe i Flekkefjord*

OSLO

St. Olav Domkirke, Akersveien 1

24.12. Julaften	kl. 15.00	<i>Familiegudstjeneste med julesalmer fra mange land</i>
	kl. 19.00	<i>Messe på vietnamesisk</i>
	kl. 24.00	<i>Midnattsmesse</i>
25.12. 1. juledag	kl. 09.30	<i>Fromesse med julesalmer</i>
	kl. 11.00	<i>Høymesse</i>
	kl. 13.00	<i>Messe på polsk</i>
	kl. 16.00	<i>Messe på kroatisk</i>
	kl. 19.00	<i>Messe på engelsk</i>
26.12. 2. juledag	kl. 11.00	<i>Messe</i>
	kl. 19.00	<i>Messe på engelsk</i>
31.12. Nyttårsaften	kl. 18.00	<i>Takksigelsesmesse</i>
01.01. Nyttårsdag	kl. 09.30	<i>Fromesse</i>
	kl. 11.00	<i>Høymesse</i>
	kl. 13.00	<i>Messe på polsk</i>
	kl. 16.00	<i>Messe på kroatisk</i>
	kl. 19.00	<i>Messe på engelsk</i>

St. Hallvard kirke, Enerhauggt. 4

24.12 Julaften	kl. 14.00	<i>Familiemesse</i>
	kl. 22.45	<i>Midnattsmesse</i>
25.12. 1. juledag	kl. 11.00	<i>Høytidelig festmesse</i>
26.12. 2. juledag	kl. 11.00	<i>Dialogmesse</i>
31.12. Nyttårsaften	kl. 18.00	<i>Takkegudstjeneste i <u>St. Olav kirke NB!</u></i>
01.01. Nyttårsdag	kl. 09.30	<i>Messe</i>
	kl. 11.00	<i>Høymesse</i>

St. Dominikus Kirke, Neberggt. 15

24.12. Julaften	kl. 16.00	<i>Barnegudstjeneste</i>
	kl. 24.00	<i>Midnattsmesse</i>
25.12. 1. juledag	kl. 11.00	<i>Høymesse</i>
		Merk: Ingen annen messe 1. juledag
26.12. 2. juledag	kl. 11.00	<i>Messe</i>
31.12. Nyttårsaften	kl. 18.30	<i>Messe</i>
01.01. Nyttårsdag	kl. 11.00	<i>Høymesse</i>

STAVANGER

St. Svithun Kirke Dronningensgate 8

24.12. Julaften	kl. 16.00	<i>Barnemesse</i>
	kl. 19.00	<i>Engelsk/Fransk messe</i>
	kl. 24.00	<i>Midnattsmesse</i>
25.12. 1. juledag	kl. 09.30	<i>Engelsk messe</i>
26.12. 2. juledag	kl. 11.00	<i>Høymesse</i>
31.12. Nyttårsaften	kl. 19.00	<i>Messe</i>
01.01. Nyttårsdag	kl. 09.30	<i>Engelsk messe</i>
	kl. 11.00	<i>Høymesse</i>
	kl. 18.00	<i>Fransk messe</i>

TROMSØ

Vår Frue kirke, Storgt. 94

24.12. Julaften	kl. 24.00	<i>Midnattsmesse</i>
25.12. 1. juledag	kl. 11.00	<i>Høymesse</i>
26.12. 2. juledag	kl. 11.00	<i>Høymesse</i>

TRONDHEIM

St. Olav, Schirmersgt. 1

24.12. Julaften	kl. 15.00	<i>Barnegudstjeneste</i>
	kl. 24.00	<i>Midnattsmesse</i>
25.12. 1. juledag	kl. 11.00	<i>Høymesse</i>
26.12. 2. juledag	kl. 11.00	<i>Høymesse</i>
01.01. Nyttårsdag	kl. 11.00	<i>Høymesse</i>

- Ferial. 1. Joh. 2, 29-3,6. Joh. 1, 29-34.
- Ferial. 1. Joh. 3, 7-10. Joh. 1, 35-42.
- Ferial. 1. Joh. 3, 11-21. Joh. 1, 43-51.
- Ferial. 1. Joh. 5, 5-13. Mk. 1, 7-11.
- Marias lørdagsmesse el. Raymond av Pennafort, prest. 1. Joh. 5, 14-21. Joh. 2, 1-12.
- Herrens åpenbaring. Jes. 60, 1-6. Ef. 3, 2-6. Mt. 2, 1-12.
- Ferial. Hebr. 1, 1-6. Mk. 1,14-20.
- Ferial. Hebr. 2,5-12. Mk. 1,21-28.
- Ferial. Hebr. 2,14-18. Mk. 1,29-39.
- Ferial. Hebr. 3, 7-14. Mk. 1,40-45.
- Ferial. el. Hilarius, biskop og kirkelærer. Hebr. 4, 1-11. Mk. 2, 1-12.
- Marias lørdagsmesse. Hebr. 4, 12-16. Mk. 2, 13-17.
2. alm. søndag. Jes. 62, 1-5. 1. Kor. 12, 4-11. Joh. 2, 1-11.
- Ferial. Hebr. 5, 1-10. Mk. 2,18-22.
- Ferial. el. Antonius, abbed. Hebr. 6, 10-20. Mk. 2, 23-28.
- Ferial. Hebr. 7, 1-3. Mk. 3, 1-6.
- Ferial. Hebr. 7, 25-8,6. Mk. 3, 7-12.
- Fabian, pave og martyr, Sebastian, martyr. Hebr. 8, 6-13. Mk. 3, 13-19.
- Agnes, jomfru og martyr. Hebr. 9, 2-3. 11-14. Mk. 3, 20-21.
3. alm. søndag. Neh. 8, 2-10. 1. Kor. 12, 12-30. Lk. 1, 1-21.
- Ferial. Hebr. 9, 15-28. Mk. 3, 22-30.
- Frans av Sales, biskop og kirkelærer. Hebr. 10, 1-10. Mk. 3, 31-35.
- Apostelen Paulus' omvendelse. Ap.gj. 22,3-16. Mk. 16, 15-18.
- Timoteus og Titus, biskoper. 2. Tim. 1, 1-8. Lk. 10, 1-9.
- Ferial el. Angela av Merici, jomfru. Hebr. 10, 32-39. Mk. 4, 1-20.
- Thomas av Aquino, prest og kirkelærer. Hebr. 11, 1-19. Mk. 4, 35-41.
4. alm. søndag. Jer. 1, 4-19. 1. Kor. 12, 31-13,13. Lk. 4, 21-30.
- Ferial. Hebr. 11,32-40. Mk. 5, 1-20.
- Johannes Bosco, prest. Hebr. 12, 1-4. Mk. 5, 21-43.

St. OLAV

BOKHANDEL

Åkersveien 14, 0177 Oslo 1
Telefon: (02) 20 72 48

**ST. OLAV
ER JULEBUTIKKEN!**

ÅRETS BØKER
KUNSTBØKER
LANDETS STØRSTE OG
BESTE UTVALG I
KRYBBEFIGURER OG
STALLER
PLATER
KASSETTER
CD
julemusikk fra hele verden
IKONER
KUNSTKALENDERE
KUNSTKORT
OG BYENS PENESTE
JULEKORT MED KRISTNE
MOTIVER
LYS

UTVIDET ÅPNINGSTID

12.12. – 22.12.: 9 – 18
lørdager: 9 – 15
julaften, nyttårsaften: 9 – 12

VI SENDER OVER HELE LANDET!

RADIOVATICANA

Program for Skandinavia

Hver dag kl. 20.15 på 11.715, 9.755 og 6.185 Hz på 25.31 og 49 m.
kortbølge samt på 1611 kHz = 186 m. mellombølge.

Norsk: Mandag

Dansk: Første torsdag i måneden

Svensk: Tirsdag, onsdag, torsdag og lørdag. «Brevkasse»

Første onsdag i måneden.

God jul!

Galligani

N. Slottsgt. 25 - tlf.: (02) 42 50 10
Stortingsgt. 22 – tlf.: (02) 41 16 77

A / S NORSKE SHELL

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING (02) 66 59 00 – SERVICE (02) 66 58 60 – 66 58 61

Neste nummer utgis 24. januar. Signerte artikler står for forfatterens egen regning.

Ansvarshavende redaktør: Unni Klepper Joynt
Medarbeidere:
Tollef Berg
Liv Greni
Kjell Arild Pollestad o.p.
Albert Raulin o.p.
Gunnel Vallquist

Redaksjon: Tlf. (02) 20 72 48
Ekspedisjon: Tlf. (02) 42 43 57
Akersveien 14, 0177 Oslo 1
Årsabonnement (Norge): kr. 190, –
Øvrige europeiske land: kr. 220, –
Andre verdensdeler: kr. 230, –
Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.
Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 2 04 64 80

31

MALERMESTER
utfører allslags maler- og tapetserarbeider
GEORG FOERSTER
Tlf.: 15 54 26/15 56 06

GUSTAV BØHM & SØN A/S
Bakeri og Konditori
Drammen
Tlf. (03) 83 42 80

**TRENGER
DU TRYKKSAKER?**
Kontakt
SATS + PASTE A/S
Prof. Birkelandsv. 24 c, 1081 Oslo 10
Tlf.: (02) 30 04 16 – 30 84 53

MYRVOLD TRE
**Bygningsarbeider
Produksjon**
VERKSTED: **Salg** UTSALG:
Brannvaktvn. 5 Grefsenvn. 105
Tlf. 15 34 82

OVER ALT Nr. 1 1988
OVER ALT
Tidsskrift for
bønn, meditasjon
og Kristusmystikk
Utgitt av
Sandom Retreatsenter,
Tomasgården, Lia gård
og Peterstiftelsen.
**Nr 1 og 2
er kommet!**
Ja! Jeg vil abonnere på OVER ALT.
 Ut 1989, 6 nr. for 115,- (2 nr. gratis).
 Send meg nr. 1/88 gratis.
Navn: _____
Adresse: _____
Postnr./sted: _____
Send inn kupongen, eller ring 09-19 78 20/19 79 11

 Kan sendes
ufrankert
i Norge.
OVER ALT
betaler
porto.

SVARSENDING
Avt. nr. 22 10 00/224H

OVER ALT
1780 KORNSJØ

ÅRETS JULEGAVER

For St. Olavs lesere bør kjøp av julegaver ikke være noe problem, St. Olav Forlag har gavene.

Først og fremst for alle nordmenn: *Latinske hymner og sekvensar*, oversatt av Ragnhild Foss er kommet i en vakker jubilumsutgave. Her møter vi middelalderens trosliv nytt og nært, og ser at disse mesterverk er like aktuelle i dag.

Henri J. M. Nouwens: «Gjøre alle ting nye» er en gave til alle som synes det er vanskelig å leve et åndelig liv midt i dagens strev og slit.

Så har vi den alltid like populære «*Ditt nærvær.*» den kan igjen skaffes, og ennå har vi en del igjen av *Julian av Norwich: «Innhyllet i kjærlighet.»*

Prisene skulle ikke skremme noen, selv i nedgangstider.
Gå til bokhandelen snarest!

Kjøp en til gave, en til Dem selv.

St. Olav Forlag

Blikk på tiden

Hvem får møte paven?

Lille maktspeil på veggen der — hvem er viktigst i kirken her?

Paven kommer. Det fører til mange spørsmål foran speilet. Hvem skal møte ham først — når og hvordan? Hvem er viktigst? Hvem får være med på flyplassen, hvem får ta ham i hånden, og hvem får sitte først under messen?

Den norske kirke stilte opp maktspeilet under kirkemøtet i Bergen i høst: Er det Per Voksø eller Andreas Aarflot som skal ta først i hånden på Fornebu og si velkommen til det lutherske Norge? Selvfølgelig dreier det seg ikke om Voksø eller Aarflot. Når statsjefer kommer på besøk, dreier det seg om protokoll. Og lille maktspeil på veggen der elsker protokoll. Er det ikke lederen for Mellomkirkelig Råd som står først når en fremmed kirkeleder kommer til det lutherske landet?

Maktspeilet speiler spennende spørsmål: Er legmannen i denne sammenheng viktigere enn biskopen? Speilet skinner blankere når de to dertil heter Per Voksø og Andreas Aarflot — begge ledere i Den norske kirke — legmann og biskop, begge med viktige verv i internasjonalt kirkeliv.

Lille maktspeil på veggen der — hvem er viktigst av katolikkene her?

Hos oss er det liksom så enkelt. Maktspeilet er nedstøvet og skinner ikke så fristende blankt. Vi har vårt hierarki,

trygt og greit. Ingen er i tvil om at det er biskopen som skal ønske velkommen til det katolske Norge og ta først i hånden.

Men om ikke maktspeilet hos oss skinner i avisene og avspeiler maktkamp for alt folket, så kan vi kanskje lære litt av våre lutherske søstre og brødre i denne sak:

Hvor ofte blir det spurt i det skjulte: Lille maktspeil på veggen der . . . ?

Jeg vet ikke hvordan det er hos oss: Skal lederne for legmannsrådene være med på flyplassen og ta i hånden? Hvem er viktigst i Kirken her?

Vi kan gå videre — med tanke på alle oss som hverken er biskoper eller ledere for legmannsråd:

Lille speil på veggen der — hvem er frommest i kirken her? Hørt den før en gang — inni deg?

Eller noe så enkelt som: Hvem får plass på denne eller hin messe når paven kommer? Hvem får sitte fremst, hvem får spise lunsj og hvem får ta i hånden?

Klart det er viktig — vi vil da vise paven et vakkert speil av kirken vår når han kommer. Da henter vi ikke frem de mest puslete og forkomne eller de mest uspiselig vennelige katolikkene. Heller ikke de minst fromme, de som lever i syndige forhold og annen uhumskhet som syns i speilet.

Eller gjør vi det?

Det er en viktig begivenhet at paven kommer. Det gir oss sjansen til å se vårt sanne ansikt i speilet — til å se maktkamp og fromhetskamp. En sjanse til å se og vise hvem vi er som Kirke.

Men før Paven kommer står vi foran en viktigere begivenhet: Vi skal feire Herrens komme. Hvor var dengang lille speil på veggen der?

La oss først minne om at ingen sloss om hvem som skulle vaske ungen og legge ham i høyet. Det var ingen hvit jeep som ble brukt i flukten til Egypt. Velkomstko-

miteen dengang var en ung mor som ble gravid utenfor ekteskapet. En ung kvinne og hennes forlovede. Han hadde trodd han måtte skille seg fra henne da hun var gravid, og han ikke var faren.

Et ungt par på reise. Uten en ordentlig seng å legge den nyfødte i. Det var den velkomstkomite Herren valgte seg. Der nest en flokk gjeter, som slett ikke hørte til samfunnstoppene. Og tre fremmede som kom ridende. Slik kom den allmektige til jorden.

Lille speil på veggen der — hvor er makten i verden her?

Den allmektige valgte seg en stall langt borte fra maktens sentrum. Allmakten uten de mektige. Tvert om: sårbar og hjelpeløs. Et lite nyfødt barn i menneskenes hender, fullstendig overgitt oss. Uten sikkerhetsstyrker og livvakt.

Vi streber etter makt og innflytelse for å få bekreftelse på at vi er noe. Gud viser oss Mennesket som bare er. Er — med all sin verdighet gjemt i sårbarheten. Sterkere enn noen tør Gud å overgi seg helt i menneskenes hender. Ved Herrens komme ble maktspeilet på veggen knust. De første skal bli de siste, sa Han. Enkelt og greit.

Og så lett å glemme hver gang Paven kommer. Og hver gang ellers når vi vil gløtte bort til lille speil på veggen der. For å få en bekreftelse på at vi er noe.

Klart vi er noe.

Uten maktspeilet.

Uten vekt på noe og med all vekt på er.

Vi er noe, overgitt i Guds hender, slik Gud ved juletider overga seg i våre hender. Guds hender gir oss verdighet og styrke til sårbarhet og svakhet, så vi kan våge å åpne oss for andre mennesker — våge å åpne oss for livet. Livet i Guds kjærlighet, der makt og posisjoner ikke teller.

GOD JUL!

Kristins søster